O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган · 1999 йил, 28 май, № 19 (212) · Жума кунлари чиқади · Сотувда эркин нархда

Ҳар қандай суд жараёнида, жиноий иш кўрилаётган бўлса ҳам, бир томонда айбловчи, иккинчи томонда тенг ҳуқуқ билан ҳимоячи сўзга чиқади.

Фақат қонунга бўйсунувчи суд, судьялар эса қонуний ҳуқуқларга, ўз виждонига амал қилиб, айбловчи ва ҳимоя қилувчи томонларнинг фикрларини холисона ҳисобга олиш асосида мустақил равишда адолатли, қонуний ҳукм чиқаради.

Бундан хулоса қилиб айтиш керакки, суд тизимини ислоҳ қилиш, аввало, ҳукм чиқарувчи судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлашга қаратилиши керак.

Фақат шундай қилганда ҳозир судни жазоловчи орган деб биладиган одам судга ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини, манфаатларини ҳимоя қилиши лозим бўлган орган сифатида мурожаат қиладиган бўлади. Ана шундагина суд ҳокимиятнинг ҳақиқий мустақил учинчи тармоғига айланади.

Ислом КАРИМОВ.

1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

«ПЕРЗЕНТ» — МУСТАҚИЛЛИК ФАРЗАНДИ

«Перзент» — ҳақиқатдан ҳам мустақиллик фарзандидир, — дейди мазкур марказ ташкилотчиларидан бири, тиббиёт фанлари доктори Орол Атаниёзова. —1992 йилда ташкил этилган бу нодавлат ташкилотнинг мақсади оила манфаатларини, болалар ва оналар саломатлигини ҳимоя қилиш, касалликларининг олдини олишда ёрдам беришдан иборат.

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида марказ катта тадқиқот ва тарғибот ишларини ҳам олиб боряпти. Жумладан, марказ ёрдамида болалар ва оналар саломатлиги масалаларига бағишланган 16 та китоб нашр этилди. Марказ фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи «Перзент» ахборот бюллетени ҳам мунтазам чоп этилмоқда. Юртбошимиз томонидан «Инсон манфаатлари», «Оила йили» нинг узвий давоми сифатида 1999 йил «Аёллар йили» деб эълон қилиниши ҳам аёл бахти бўлган фарзандларимизни соғлом вояга етказиш йўлида барчамизга катта масъулият юклайди. Зеро, фарзандлари соғлом юртнинг келажаги порлоқ бўлади.

Юзингда табассум балқир, болажон —
Озод бир Ватаннинг эртасисан сен.

Улғайиб бахтиёр яшашинг учун —
Саодат эшиги очилгандир кенг.

ҲАР КИМКИ ЖАФО ҚИЛСА, ЖАЗО ТОПҚУСИДИР

Республикамиз Президентининг адашган кишиларни кечириш ҳақидаги даъватидан сўнг кўплаб ёшлар ўз қилмишларидан пушаймон бўлиб, тавба-тазарру билан маъмурий идораларга келмоқда. Афсуски, яратилган бундай имкониятдан фойдаланиб, яъни ўз хатоларини тан олиб, тўғри хулоса чиқариш ўрнига, ўзларининг қабиҳ ниятларидан қайтмаган шахслар ҳали ҳамон борлиги маълум бўляпти.

Ички ишлар идоралари ходимлари томонидан олиб борилган тезкор тадбирлар натижасида Тошкентнинг Юнусобод тумани, 13-мавзесидаги «Янгиобод» маҳалласида яшовчи, «Инсон манфаатларини ҳимоя қилиш норасмий мустақил ташкилоти» аъзоси Маҳбуба Қосимованинг хонадонида Равшан Ҳамидов исмли шахс қўлга олинди. Р. Ҳамидов ёш ҳамюртларимизни алдаб, уларни яширин равишда Афғонистон ва Тожикистондаги ҳарбий лагерларга жўнатиш билан шуғулланган. Маҳбуба Қосимованинг уйида қарийб олти ой, яъни 1998 йилнинг декабридан яширин тарзда яшаб, мустақил давлатимиз, унинг конституциявий тузумига қарши иш олиб борган. Хўш, Равшан Ҳамидовнинг ўзи ким, у қаердан бу маҳаллага келиб қолган?

Равшан Ҳамидов 1959 йилда Фарғона вилоятининг Қўқон шаҳрида туғилган. У ҳам ўзининг кўплаб тенгқурлари қатори фойдали ижтимоий меҳнат билан шуғулланиши, эл-юртга наф келтириши мумкин эди. Афсуски, у бундай қилмади. Давлатга қарши фаолияти учун ўтган йили Фарғонада устидан жиноий иш қўзғатилган эди. Лекин у жиноий жавобгарликдан қочиб, хотини ва болачақасини ўз ҳолига ташлаб, Тошкентга келади.

Дарвоқе, у 1990 йилда юқорида номи зикр этилган Маҳбуба Қосимова билан танишган. Равшан Ҳамидов ўғли Шоруҳни ва жияни Ўткирни «Сизлар таниқли спортчи бўласизлар», деб алдаб, 1997 йили Тожикистонга гўёки «ўқиш»га юборади. Болалар бу қўшни мамлакатда маълум муддат бўлишгач, «таҳсил»ни давом эттириш мақсадида Афғонистонга ўтадилар. Шу тариқа ўсмирлар йигирма йилдан буён уруш кечаётган бу нотинч юртда террорчилик ишларига фаол жалб этилади. Улар қўпорувчилик бўйича турли жанговар ҳарбий машқларда қатнашадилар. Шоруҳ ҳозир ҳам Афғонистонда.

Равшан Ҳамидов яшириниб юрган маскан Маҳбуба Қосимованинг уйи тинтув қилинганда, бу ердан жанговар граната, кўп миқдорда гиёҳвандлик моддалари, конституциявий тузумимизга қарши қўпорувчиликка даъват этувчи варақалар, диний экстремистик фаолиятни тарғиб қилувчи китоблар топилди.

Энди бир савол туғилади: бу воқеа маҳалла-кўйнинг бефарқлиги, эътиборсизлиги оқибатида юз бермадими? Наҳотки, ён қўшнимиз киму, нима иш билан машғул бўлиб юрганини билмасак?

Юнусобод туманидаги «Янгиобод» маҳалласида ана шу кўнгилсиз воқеага бағишланиб ўтказилган йиғилишда ана шу ҳақда гап борди. Йиғилишда туман ҳокимлиги, жамоат ташкилотлари раҳбарлари, ички ишлар ходимлари, маҳалла фаоллари ҳамда 16 февраль куни Тошкентда содир этилган террорчилик ҳаракати оқибатида ҳалок бўлганларнинг яқинлари иштирок этди.

Йиғилишда сўзга чиққан республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш. Жалилов, Юнусобод тумани ҳокими Ш. Пахрутдинов, маҳалла оқсоқоллар йиғини раиси Н. Ҳамидов, маҳалла фаоли Кароматт Азизова, Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармасининг тергов бошқармаси бўлим бошлиғи З. Ҳолмуҳамедов ва бошқалар Равшан Ҳамидов ҳамда Маҳбуба Қосимованинг ҳаракатларини Ватанга хиёнат сифатида қораладилар. Улар шу маҳаллада истиқомат қилувчи ҳар бир кишини ҳушёрликка, огоҳликка, бугунги тинч-осойишта, гўзал ҳаётнинг қадрига етиш ва ҳимоя этишга чақирдилар.

Йиғилишда халқимизни ҳеч ким ва ҳеч қандай ёвуз кучлар қўрқита олмаслиги, ҳеч ким уни танлаган йўлидан қайтара олмаслиги, мустақиллигимиз, тинч ва осойишталигимизга таҳдид солувчи ҳар қандай кучнинг пайини қирқиш зарурлиги таъкидланди. Маҳалла аҳолиси ўртасида мустақилликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиш, тинч-осойишта ҳаётимизнинг қадрига етиш, маънавиятни юксалтириш руҳидаги тарғибот-ташвиқот ишларини янада кучайтириш лозимлиги юзасидан муҳим чора-тадбирлар белгиланди.

Р. Ҳамидов эса... Халқимиз билиб айтади: ҳар кимки жафо қилса, жазо топқусидир. У ҳам энди одил суд олдида қилмишлари учун жавоб беради. Жазосини олади.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири

Эгилган бошни қилич кесмас

АВФ СЎРАГАН КЕЧИРИЛАДИ

Президентимиз Ислом Каримов журналистларга берган интервьюсида диёримизда душманлик ҳаракатида юрган, диний экстремистик гуруҳларга қўшилган ёшлар ғаразли ниятидан қайтсалар, тавба қилиб келсалар Президент сифатида гуноҳларидан кечаман, ишонтириб айтаманки, уларга нисбатан ҳеч қандай жиноий иш қўзғатилмайди, дегандилар.

Юртбошимизнинг ана шу сўзлари айрим адашиб юрган ёшларнинг қалбига илиқ нур бахш этди. Бундан билиб-билмай ёки тушунмай турли экстремистик оқимларга қўшилиб қолиб, эндиликда қочиб юрган фуқаролар айниқса миннатдор бўлмоқдалар.

Шуни алоҳида қайд этиш кераки, «Наманган воқеалари»да фаол қатнашиб, эндиликда турли жойларда яшириниб юрган шахслар тўғрисида бизда тўла маълумот мавжуд. Халқимизда «Эгилган бошни қилич кесмайди» деган мақол бор. Шундай экан, ҳозир қидирувда бўлган фуқаролар ўз хоҳишлари билан ҳуқуқни муҳофаза этиш идораларига келиб ўзлари тўғрисида ахборот бериб, кечирим сўрасалар фақат ўзларига фойда бўлади. Улар учун доимо эшикларимиз очиқ.

Қувончлиси шуки, Президентимиз даъватидан руҳланиб, кечирим сўраб келаётган ёшларимиз тобора кўпайиб бормоқда. Улардан бири 1959 йилда туғилган Ёқубжон Ваҳобовдир. У 1991-94 йиллар давомида диний экстремистик оқимга билмаган ҳолатда қўшилиб қолиб узоқ жойларда яшириниб юрди.

Ёқубжон ота-онаси билан биргаликда ИИБга келиб кечирим сўради. Одилона даъвати учун Президентга чин қалбдан миннатдорчилик билдирди. Унга нисбатан ҳеч қандай чора қўлланилмади. Аксинча, меҳнат ва турмушда омад тилаб ҳурмат билан кузатиб қўйилди.

Шу каби олис юртларда экстремистик ҳаракати учун қидирувда юрган фуқаролардан — Зиёвуддин Умаров, Ҳабибулла Турсунов, «Абдували Йўлдошев гуруҳи»га мансуб бўлган бир неча ёшлар, жумладан — Икромжон Йўлдошев ва бошқалар ИИБга келишиб кечирим сўраб, бундан кейин ёвуз ниятли шахсларнинг даъватига қўшилмасликларини айтиб, мустақиллигимизни мустаҳкамлашга, она юрт равнақи, оила бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилажакларини изҳор этдилар. Улар ҳам ота-оналари бағрига хурсандчилик билан қайтишди.

Яна бир авф сўровчи — учқўрғонлик Қаюмжон Неъматовнинг фикри ҳам кишини эътиборсиз қолдирмайди. «Оилада рўзғорбоши сўзига кирмаган, шўхлик қилган фарзандларнинг қилмишига дош беролмаган ота ёхуд она ўз фарзандидан кечганини кўрганмиз. Аммо юртбошимиз «Ўзбекистондаги ҳамма болалар менинг ўз фарзандларим, уларни ҳеч кимга бермайман» ёки бўлмаса «Халқ билан, давлат билан курашиб бўладими ахир, агар адашганлар ўзлари кириб қолган нотўғри йўлдан қайтсалар, кечирамиз, биз кечиримли халқмиз» деганлари инсонийликнинг олий намунасидир.

1976 йилда туғилган фуқаро М. Шарофиддиновани олайлик. У ҳам Наманганда жиноят содир этиб, жавобгарликдан қутулиш мақсадида Қирғизистон Республикасининг Бишкек шаҳрига қочиб кетган эди. Моҳигул қонунбузарларга қўшилиб яхши иш қилмаганини, энди кўзи очилганини ИИБда тўла-тўкис айтиб берди. Бош эгиб, кечирим сўрагани учун у ҳибсга олинмади.

Президентимиз Хоразм вилояти халқ депутатлари Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида бундай деганди: «Ёшлар — бамисоли нав-ниҳол. Агар уларни тўғри ўстириб, парваришлаб вояга етказмасак, иймонсиз, ватанфуруш, ғаламис кимсалар уларни йўлдан оздиради».

Ана шунга асло йўл қўймаслигимиз керак. Буни ёшларимиз ҳам тўғри тушунишлари лозим. Айниқса, салбий ҳаракатлари учун олис юртларда яшириниб юрган ёшлар бундан тўғри хулоса чиқариб олишлари даркор.

Биз қочувда юрганларга шундай деймиз: Сизлар жигаримизнинг бир бўлагисиз! Узоқ жойларда юрт меҳрига зор бўлиб юрманг! Ота-она бағрига қайтинг! Сизларга ҳеч қандай чора қўлланилмайди. Сизлар Президентимиз ҳимоясидасиз.

Баҳромжон РАҲМОНОВ,
Наманган вилояти ИИБ бошлиғининг ўринбосари,
милиция подполковниги.

Мактаб битирувчилари...Хоҳланг-хоҳламанг, уларни қалдирғочларга қиёс қиласиз. Ҳа, сиз суратда кўриб турган кўҳликкина бу йигит-қизлар эртами-индин эркин қалдирғочлар янглиғ мустақил ҳаёт осмонига парвозга чиқадилар. Юртнинг бу суюкли фарзандлари Ватанга муносиб ўғил-қизлар бўлиб етишишларига шак-шубҳа йўқ.

Лекин ўтган сешанба куни янграган сўнгги қўнғироқ садолари жаранги уларнинг қулоқлари остида бир умр қолади...

Даврон АҲМАД олган суратлар.

Партия ва ҳаёт

МИННАТДОРЧИЛИК ИЗҲОР ЭТИШДИ

Тошкентдаги «Шаршара» оромгоҳида Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги билан Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Собир Раҳимов туман Кенгашининг «Янги аср ва Ўзбекистон аёли» мавзусида маънавият кечаси бўлиб ўтди.

Унда туман корхона ва ташкилотлари хотин-қизлар қўмиталарининг вакиллари, бошланғич партия ташкилотларининг фаоллари, туман ҳокимияти раҳбарлари ва Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг котиблари ҳамда таниқли олим, шоир ва санъаткорлар ҳозир бўлишиб, янги аср ўзбек аёлининг инсоний қиёфаси, унинг бой маънавий дунёси, мафкураси, жамиятимиз ҳаётидаги ўрни ва мавқеи ҳақида қизиқарли суҳбат қурдилар.

Кечада сўзга чиққан Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби, Олий Мажлис депутати Турғунпўлат Даминов йиғилганларни ўтаётган Аёллар йили билан қизғин табриклаб, партия сафидаги кўплаб фидокор аёлларнинг фаолияти ҳақида тўхталиб ўтди.

Анжуманда қатнашган шоир Усмон Қўчқор, санъаткорлар Ғиёс Бойтоев ва Неъмат Душановлар кеча мароқли ва қизиқарли ўтишига ўз ҳиссаларини қўшишди.

Мулоқот иштирокчилари кечани ташкил этишда алоҳида фаоллик кўрсатган Собир Раҳимов тумани партия Кенгашининг котиблари Фарида Фармонова ва Бахтиёр Эгамбердиевлар фаолиятидан мамнун бўлдилар ва уларга миннатдорчилик изҳор этдилар.

Р. ҲАЙДАРОВ.

«АДОЛАТ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Азиз муштарийлар!

«Адолат» газетасига 1999 йилнинг июнь-декабрь ойлари учун обуна давом этмоқда.

Обуна барча алоқа бўлимларида ва «Матбуот тарқатиш уюшмаси»нинг шоҳобчаларида қабул қилинаяпти.

«Адолат» газетасининг нашр кўрсаткичлари:

Якка тартибдаги обуначилар учун — 100.

Ташкилотлар учун — 101.

«Адолат» доимий ҳамроҳингиз бўлсин!

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Оқсарой қароргоҳида 27 май куни Россия Федерацияси «Газпром» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Рем Вяхиревни қабул қилди.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Навоий вилояти Навоий шаҳри таркибида Кармана туманини ташкил этиш тўғрисида Фармон қабул қилди.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 26 май куни Оқсарой қароргоҳида Япониянинг экспорт-импорт банки бошқарувчиси Хироши Ясудани қабул қилди.

Меҳмонлар билан учрашувда давлатимиз раҳбари ўзаро ҳамкорлик кўлами кенгайиб бораётганини мамнуният билан таъкидлаб, Х. Ясуданинг юртимизга ташрифи Японияда Ўзбекистонга қизиқиш тобора ортиб бораётганининг, қолаверса, икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар юксак даражада ривож топаётганининг тасдиғи эканини таъкидлади.

● Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 25 май куни Дўрмон қароргоҳида АҚШ Давлат котибининг янги мустақил давлатлар ишлари бўйича махсус маслаҳатчиси С. Сестанович бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Музокараларда ўзаро савдо алоқаларини кенгайтириш билан бирга, минтақада тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, диний айирмачилик ва террорчиликка қарши кураш, шунингдек, ҳарбий масалалар бўйича ҳамкорликни ривожлантириш ҳақида ҳам сўз борди.

● Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга мактуб йўллаб, унда юртбошимизнинг НАТОнинг 50 йиллиги тантаналари муносабати билан ўтказилган саммит ҳамда Ҳамкорлик бўйича Евро-Атлантика Кенгаши учрашуви пайтида ҳаммаслак бўлганлиги учун миннатдорчилик изҳор этган.

● Мамлакатимизга ташриф буюрган Халқаро ҳаваскор курашувчилар федерацияси (ФИЛА) Бош котиби Мишел Дюссон Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга Федерациянинг олий мукофоти «Олтин маржон»ни тантанали равишда топширди.

Мазкур мукофот давлатимиз раҳбарига мамлакатимизда, қолаверса, жаҳонда спортни ривожлантириш йўлидаги катта хизматлари учун берилди.

● Нурота туманидаги «Нуротамармар» корхонаси Италиянинг «Педрини» фирмаси билан ҳамкорликни кучайтириб бормоқда. Фирма технологияси асосида мазкур корхонада йилига 60 минг квадрат метр мармар плита ишлаб чиқиладиган асбоб-ускуналар ўрнатилди.

● «Андижон баҳори—99» халқаро театрлар фестивали ниҳоясига етди. Бир ҳафта давом этган бу улкан санъат байрами доирасида ижодий учрашувлар, суҳбатлар, савол-жавоб кечалари бўлиб ўтди. Фестиваль сўнгида энг яхши драматург, режиссёр, актёр ва рассомларга махсус мукофотлар топширилди.

● Олтиариқ туманидаги Азимобод қишлоқ ўқувчилари учун сўнгги қўнғироқ куни қўшалоқ байрам бўлди. Сабаби бу ерда қурилиши ўн йилдан буён тўхтаб қолган 536 ўринли замонавий мактаб фойдаланишга топширилди. Бу ерда ёшларнинг пухта билим олишлари учун барча шароитлар муҳайё.

● Шаҳрихон тумани ҳокимлиги ҳузурида ҳуқуқий билимлар халқ университети ташкил этилди. Дастлабки машғулот Президентимиз Ислом Каримовнинг Олий Мажлис XIV сессиясида қилган маърузасидаги аҳоли ҳуқуқий маданиятини ошириш борасидаги кўрсатмаларидан келиб чиқадиган вазифалар, шунингдек, ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш ва жамоатчилик фикрини ўрганиш масалаларига бағишланди.

◆ Германиялик машҳур сиёсатчи, Шимолий Рейн-Вестфалия ерининг собиқ бош вазири Йоханнес Рау Германиянинг янги президенти этиб сайланди. Берлиндаги Рейхстаг биносида бўлиб ўтган сайловда 690 депутат Й. Рау номзодини қўллаб-қувватлаб овоз берди.

◆ Украина пойтахти Киевда ҳар томонлама ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Украина ҳукуматлараро қўшма комиссиясининг учинчи мажлиси бўлиб ўтди. Унинг ишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўткир Султонов бошчилигидаги мамлакатимиз делегацияси иштирок этди.

◆ Ҳиндистон билан Покистоннинг чегарадош ҳудудларида икки томонлама отишмалар ҳамон тўхтамаяпти. Куни кеча Покистон чегарачилари яна Кашмир штатининг Каргил секторини замбараклардан ўққа тутди.

◆ Эрон пойтахтида Европа иттифоқи делегацияси билан ушбу мамлакат расмий вакиллари ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар чоғида томонлар Европа иттифоқи билан Эрон ўртасида иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш, Болқон минтақасидаги воқеалар, Афғонистон ва Яқин Шарқ муаммолари билан боғлиқ масалаларни муҳокама этишди.

◆ Донецкдаги шахталарнинг бирида метан портлаши натижасида 39 киши ҳалок бўлди. 9 киши оғир аҳволда касалхоналарга ётқизилди. 78 киши фожеа содир бўлган жойдан қутқариб қолинди. Чуқурлиги 1 километрдан ортиқ бўлган ушбу шахтада охирги маълумотларга қараганда 159 тага яқин шахтёр бўлган. Ер остида қолганларнинг тақдири ҳозирча номаълум. Қидирув олиб борилмоқда.

◆ Тбилисида Грузия президенти Эдуард Шеварднадзега қарши террорчилик ҳаракатини ташкиллаштиришда гумон қилинган шахслар гуруҳи қўлга олинди. Ҳозирча гуруҳнинг қанча кишидан иборатлиги ва аъзоларининг шахсияти ҳақида маълум қилинмаган. Грузия хавфсизлик вазирлиги гуруҳ устидан жиноий иш қўзғади.

◆ Москвада АҚШ давлат котибининг биринчи ўринбосари С. Тэлбот, Югославия бўйича Россия президентининг махсус вакили В. Черномирдин ва Финляндия президенти М. Ахтисаарилар иштирок этаётган Косово бўйича уч томонлама музокара қатнашчиларининг учинчи марта учрашувлари бўлиб ўтди.

◆ Россиянинг янгиланган ҳукумат таркиби эълон қилинди.

◆ Миср президенти Ҳ. Муборак Ливияга ташриф буюрди.

◆ Югославия бомбардимонининг учинчи ойи бошланди. Шу вақт мобайнида мамлакат иқтисодиёти тўла ишдан чиқди. Қурбонлар сони 2 минг кишидан ортди. Яқинда Белградни бомбардимон қилиш чоғида Испания ва Швейцария элчихоналари жабрланди.

АМАЛИЙ ҲАРАКАТ ДАСТУРИ

Туркистон — Ўрта Осиё умумий уйимиз бўлиб қолмоқда

Ўтмиш, тарих сабоқлари — келажагимиз ва истиқболимизни белгилайдиган шамчироқ. Мана, етти-саккиз йилдирки, бу ҳақиқат ўзлигини аён қилмоқда. Фақат мамлакатимиз мисолигина эмас, балки Марказий Осиё республикаларининг тараққиёти, келажак сари ривожи буни кўрсатиб турибди. Мустақил давлатлар ўз йўли ила жаҳон ҳамжамиятига юз тутаяптилар, цивилизациянинг янги ислоҳий қирраларини кашф қилмоқдалар. Бу — тарих, ўтмиш унинг ибрати, сабоғи ҳамда хотираси бўлиб қолмоқда.

Олти ярим йил аввал, 1993 йил январда Президентимиз Ислом Каримов таклифи билан «Ўрта Осиё ва Қозоғистон» атамаси ўрнига «Туркистон» деб яхлит номланиш қабул қилинганидан сўнг, унинг ғоявий-назарий йўналиши сифатида «Туркистон — умумий уйимиз» жамоатчилик ҳаракати фаолият кўрсата бошлади. Бундай юксак ва улуғ ғояназарияни юртимиз раҳбари 1995 йил май ойида бўлиб ўтган Олий Мажлис сессиясида илгари сурган эдилар.

Эндиликда Туркистон — умумий уйимиз бўлиб қолмоқда. Вақт ҳакам, вақт кўрсатди! Мустақил давлатларнинг сўнгги йиллардаги ҳаракат тараққиёти буни белгилаб, исботлаб турибди. Беш марта ўтказилган саммит учрашувлари гувоҳ бунга. Ўшанда Ислом Каримов «Бизнинг — тожик, туркман, қирғиз, қозоқ ва ўзбекларнинг тарихий бирлигимиз, маънавий бирлигимиз, маданий бирлигимиз, диний бирлигимиз, бир сўз билан айтганда, чинакам инсоний бирлигимиз ҳақида кўп гапиришнинг ҳожати йўқ», дея қилган башорати ҳозирги кунда тўлиқ ижобат бўлмоқда. Буни минтақанинг тинчлиги, барқарорлиги ва келажак равнақини қадрлайдиган минг-минглаб инсонлар очиқ чеҳра билан кутиб олаётганини таъкидламоқчи эдим. Бироқ, 16 февралдаги мудҳиш воқеа — разил ва қўпорувчилик ғояларига берилган, ўз қора мақсадларига ғаламислик йўли билан эришмоқчи бўлганлар бизни янада сергаклантирди. Улар Туркистон минтақасини безовта қилдилар. Лекин шу билан бирга қўшни мамлакатлар фуқароларининг тарихий-маънавий бирлигини, ҳар бир миллат ва элатлар жипслигини янада оширдилар.

Ватан туйғуси, миллат тимсоли ва унинг илдизи ҳар бир фуқарода, ҳар бир туркистонликда ўз миллати иззат-обрўси нуқтаи-назаридан равнақ топиши керак. Андижон вилояти ҳокими, Ўзбекистон Қаҳрамони Қобилжон Ғофурович Обидов билан суҳбатим мавзуси ҳам шу ҳақда бўлди.

— Йўлбошчимиз Ислом Каримовнинг «Туркистон» газетаси ва «Туркистон — пресс» ахборот агентлиги мухбирларининг саволларига берган жавоблари худди шу умумий — Туркистон уйимизнинг бирлиги, тақдири ва истиқболи учун бўлган амалий ҳаракатдир, — дейди Қобилжон ака. — Ҳар қандай экстремистик қарашнинг ўтмиши, илдизи бор, аммо келажаги йўқ. Бизнинг вилоятда ўша «қора кун»дан кейин ҳам, илгари ҳам бу иш билан жиддий шуғулланганмиз. Мафкуравий тафаккурни диний ақидалар ва уларнинг фаолиятига, экстремизмнинг келиб чиқиши сабабларига қарши йўналтирдик. Миллатлар ва элатлар дўстлигига ҳамда уларнинг мамлакат манфаати йўлида фаолият кўрсатишига ниҳоятда жиддий эътибор бердик. «Қўшнинг тинч — сен тинчсан» деган ақидага ҳамиша амал қиламиз. Вилоят қирғиз маданият маркази қатор тадбирлар ўтказмоқда. Бундай амалий ишимиз «Туркистон — умумий уйимиз»ни авайлаб асраш, истиқболини кўра билишга хизмат қилади.

Президентимизнинг «Туркистон» газетаси мухбири саволларига берган жавобларида ислом динига хилоф бўлган оқимлар ҳақида айтган қуйидаги фикри ўта муҳимдир: «Бундай кучлар орасида «Ҳизби таҳрири исломия» ташкилоти айниқса ўз фаолияти билан ажралиб туради. Унинг вакиллари бизнинг мамлакатимиз ҳудудида ҳам яширинча, пинҳона иш олиб боришга уринишмоқда. Улар асосан ҳали онги шаклланиб улгурмаган, тажрибасиз ёшларимизни ўз тузоғига илинтиришга, турли йўллар билан уларнинг миясини заҳарлаб, ўз халқи, ўз юртига қарши ғанимга айлантиришга жон-жаҳди билан, ҳеч қандай маблағларини аямасдан ҳаракат қилмоқдалар».

Хўш, диний адабиётларнинг ҳаммасини ҳам бугунги миллий мафкурамизга зарарли деб бўладими? Йўқ, албатта. Чунки диний-ахлоқий адабиётлар ҳеч қачон зарарли бўлмай, балки ёшларимизни тўғри ва ҳаққоний, ҳалол ва покиза бўлишга йўналтирган, иймон-эътиқодни шакллантирган. Чунончи, Имом ал-Бухорийнинг Ҳадислари ва «Адаб дурдоналари» инсон қалбини чунонан поклайди, Ватанга, тарихга, истиқболли келажакка ундайди. Кишини ҳамиша олға бошлайди. Аз-Замахшарий, Хўжа Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий, Маҳтумқули, Абай Қўнонбоев, Аҳмад Дониш ва бошқаларни ҳам бирма-бир эслайлик.

Юртбошимизнинг «Туркистон — пресс» ахборот агентлиги мухбири саволларига жавобларида жуда аниқ ва теран фикр бор: «Дин бизнинг қонқонимизга, онгу шууримизга сингиб кетганки, уни ҳеч қандай куч, ҳеч қандай ташвиқот билан чиқариб бўлмайди.

Халқимизнинг минг йиллик тарихини, бугунги маънавий ҳаётини, дину диёнатимизни мухтасар ифодалаб айтиш мумкинки, Аллоҳ бизнинг қалбимизда, юрагимизда».

Озод Ватанимиз ёшларини тарбиялаш, улар онгини тўғри шакллантиришга масъул бўлган барча фуқаролар мамлакатимиз ижтимоий-маънавий сиёсатининг ана шундай туб масалаларига таяниб иш кўришимиз, уни ҳаётга тўғри татбиқ этиш учун курашимиз зарур.

Ислом Каримов «Туркистон» газетаси мухбири билан бўлган суҳбатда асосан мустақил шахсни шакллантириш зарурлигини кўрсатган бўлса, «Туркистон — пресс» ахборот агентлиги мухбирининг саволларига жавобларида комил шахсни вояга етказиш учун зарур бўлган маънавий муҳит ҳақида сўзлаб, шундай деди: «Биз мусулмон дини ҳақида гапирганда, аввало, Аллоҳ ва унинг расулини, ўзимизга руҳан яқин бўлган улуғ алломаларимиз, улуғ имомларимизни тасаввур қиламиз. Мана шу қутлуғ заминимизда туғилиб вояга етган, муборак номларини бутун ислом дунёси чексиз эҳтиром билан тилга оладиган Имом ал-Бухорий, Имом ат-Термизий, Хожа Баҳоуддин Нақшбанд, Аҳмад Яссавий, Абдулхолиқ Ғиждувоний, Замахшарий каби пири комилларимизни назарда тутамиз. Маънавий ҳаётимизни мана шу улуғ номлар билан боғлаймиз. Ким бу ҳақиқатни инкор эта олади?».

Президентимизнинг саъй-ҳаракатлари ила биз мустақиллигимизнинг дастлабки кунларидан бошлаб бу улуғ аждодларимизнинг табаррук номларини тиклашга киришдик. Чунки бу буюк инсонларнинг азиз номлари, ўлмас мероси муқаддас динимиз билан чамбарчас боғланиб кетган. Уларни бирбиридан ажратиб бўлмайди. Биз динимизни бу улуғ номларсиз, бу улуғ номларни эса динимизсиз тасаввур қила олмаймиз. Биз мутафаккирларимизнинг қутлуғ меросидан бутун халқимиз, жумладан ёшларимизнинг ҳам баҳраманд бўлишига, уларнинг мана шундай маънавий муҳитда камол топишига, ислом динининг инсонпарварлик фалсафаси, буюк ғоялари ёш авлод юрагидан жой олиши учун шароит яратмоқдамиз. Бошқача айтганда, биз фарзандларимизни дунёвий билимлар билан бир қаторда Имом ал-Бухорий Ҳадислари, Нақшбанд тариқати, ат-Термизий ўгитлари, Аҳмад Яссавий ҳикматлари асосида тарбия қилмоқдамиз. Бу фикр-ғоя «Туркистон — умумий уйимиз» жамоатчилик ҳаракати учун дастуриламал бўлишига ишонаман.

Демак, бир сўз билан айтганда, тарих — кўзгу, тарих — ҳақиқат ва у албатта қарор топади. Туркистон — умумий уйимиз, гўшамиз, юртимиз. Уни аждодлар руҳи-поклари қўллаб-қувватласин! Ўрта Осиё — Ватандир, буни амалий ҳаракатимиз, XXI асрга интилишимиз яққол исботлаб турибди.

Каримжон НОРМАТОВ,
профессор.

Она қишлоғининг эгри-бугри йўллари. Гўдакликдан таниш йўллар... Киндик қони қишлоқда тўкилган ҳар бир юрт фарзанди ўзи эчки ва қўй сурувларини ҳайдаб юрган шу қадрдон ни, йўл бўйларидаги майсаларнинг хушбўй ҳидини, она Ватани ҳидини асло унутмайди. Ватанимнинг йўллари нур. Осмони мусаффо. Она юртнинг бағри кенг...

Янгича анъаналар — ҳаётга

45 ЙИЛЛИК УЧРАШУВ

Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур туманидаги Йўлдош Охунбобоев номли 45-мактабни 1954 йилда битирганларнинг қалбида бир умрга муҳрланиб қоладиган бўлди

Худди болаликдагидек ўзгача меҳр ва энтикиш билан мактаб парталаридан жой олган бу кишилар бугун ўзларини унутишиб ўқувчиларга айланишди. Домлалар ҳам ўша дамлардагидек илиқ меҳр билан уларнинг қувончларига шерик бўлдилар.

1936 йили пойдеворига илк ғишт қўйилган бу мактабни ҳозирга не-не ёшлар битириб чиқмади дейсиз. [illegible]

Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

● Ҳуқуқ—оммага

КЕНГАШГАНГА КЕНГ ДУНЁ

Мамлакатимизда миллий мафкурамиз пойдеворини яратиш, ижтимоий уйғониш ва ўзлигимизни англаш борасида бир талай ижобий ишлар қилинмоқда. Бу ишларнинг асосий моҳияти ва бош мезони ҳам одамлар онгини ўстириш, ҳуқуқий маданият савиясини юқори поғонага кўтариш ва айни пайтда, шахс эркинликларини камол топтиришга қаратилгандир.

«Қонун устиворлиги таъмин этилса, ҳуқуқий маданият тезроқ юксалса, жамиятнинг равнақи ҳам шунчалик тезлашади», — деган эдилар юртбошимиз Ислом Каримов.

Ана шу даъватга биноан республика миқёсида фуқароларнинг ҳуқуқий билимларини мустаҳкамлашга, хусусан, ёшлар орасида ҳуқуқ-тартибот тушунчаларини кенг ёйишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Яқинда Тошкент Давлат юридик институтида бўлиб ўтган ёш олимларнинг илмий-амалий анжумани ҳам улкан аҳамият касб этди. Анжуман «Ҳуқуқшунослик фанларининг долзарб муаммолари» мавзусига бағишланиб, бозор иқтисодиёти шароитида ҳуқуқ илми олдида турган энг муҳим вазифаларни муҳокама қилди.

Ушбу анжуманни ТДЮИ ректори, юридик фанлари доктори Х. Бобоев кириш сўзи билан очди.

Шундан сўнг Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов тумани прокурори, 3-даражали давлат адлия маслаҳатчиси Э. Абзалов «Ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини оширишда прокуратура идораларининг роли» ҳақида маъруза қилди.

Шунингдек, анжуманда ТДЮИ проректори, юридик фанлари доктори Й. Каракетов «Криминология фанининг долзарб муаммолари» ҳақида, «Фуқаролик ҳуқуқи» кафедрасининг мудири И. Зокиров «Бозор муносабатлари тизимида фуқаролик ҳуқуқининг долзарб муаммолари» тўғрисида маъруза қилдилар.

Шу билан биргаликда илмий-амалий анжуман қатнашчилари тўрт гуруҳга бўлиниб, давлат-ҳуқуқий, хўжалик-ҳуқуқий, жиноят-ҳуқуқий, ижтимоий гуманитар йўналишлари бўйича шўъба мажлисларига киришдилар.

Маълумки, халқимизда «Кенгашганга — кенг дунё» деган ажойиб ҳикматли сўз бор. Мана шу сўзнинг топиб айтилганини бўлиб ўтган тадбирлар ҳам тасдиқлаб турибди. Бизнинг халқ азал-азалдан буюк ишларини ўзаро кенгашиб, маслаҳат билан бажариб келган. Зеро, кенгашганда ҳақиқат юзага чиқади.

Гулчеҳра ХЎЖАНОВА,
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчиси.

Ўз меҳнатидан мамнунлик ҳисси ҳар қандай одамни бахтиёр айлаши табиий. Фарғона вилоятининг Учкўприк туманидаги «Хумо-3» ип-йигирув ҳиссадорлик жамиятининг ишчилари айни пайтда буни дилдан ҳис этишмоқда. Шу боисдан ҳам бу ерда ютуқлар кундан-кунга мустаҳкамланиб бормоқда.

Суратда: моҳир ишчи Муқаддас Тожибоева шогирди Саодат Холиқбердиевага касб сирларини ўргатмоқда.

Х. МЎМИНОВ олган сурат.

ОНА МАДҲИ

9 май - Хотира ва Қадрлаш куни Хотира майдонида Мотамсаро Онанинг ҳайкали тантанали равишда очилди. Газетхонлардан «Ҳайкалнинг муаллифлари ким ва Она тимсолига кимдан андоза олинган» деган саволлар келиб тушмоқда. Мухбиримиз шу нарсани аниқлади: ҳайкалнинг муаллифи таниқли ҳайкалтарошлар амаки-жиян Илҳом ва Камол Жабборовлардир (Марказий ҳиёбондаги Амир Темур ҳайкали, шунингдек. Самарқанд, Шаҳрисабз, Фарғона, Қува ва бошқа шаҳарлардаги қатор ҳайкаллар ҳам уларнинг ижоди).

Она тимсолига эса ҳайкалтарошлар бир жиҳатдан ўз оналари - ҳозир Ўрта-Чирчиқ туманида истиқомат қилаётган, урушда бир нечта фарзандидан жудо бўлган тўқсон ёшли Ризвон буви қиёфасидан андоза олганлар. Шу муносабат билан сизларнинг диққатингизга Жабборовлар сулоласининг катта вакили, таниқли шоир Султон Жабборнинг Онага атаб ёзган ғазалини ҳавола этамиз. Ғазал биринчи марта эълон қилинмоқда.

Упа-элик кўрмаган рухсорингиз, онажон,
Тўқсонда ёш жувондек рафторингиз, онажон.

Буғдой ранг юз пардози дала чанги, ун гарди,
Тер маржони мушк-анбар - уфорингиз, онажон.

Раҳматлик отам Сизни ишонмасди ер-кўкка,
Барҳаёт руҳи чертар қалб торингиз, онажон.

Дилда отамни ёдлаб кўзларингиз намланар,
Меҳр-муҳаббат, вафо тўморингиз, онажон.

Қисмат экан, начора, алғов-далғов даврда
Кечди заҳматда умр, рўзғорингиз, онажон.

Ўн фарзандни ўстириб эркалашга топиб вақт,
Ёзилмаган зарра ҳам хуморингиз, онажон.

Атрофингиз қуршаган ўғил-қизу невара,
Лек йўқ учта дилбанд ғамгузорингиз, онажон.

Бағрингизда ўчмас доғ қолдирган, уруш ютган,
Гўшанга кўрмай кетган Камолингиз, онажон.

Хасталикнинг қурбони Робия, Олимингиз,
Ҳанузгача ўртар қалб оҳ-зорингиз, онажон.

Қанча зулм қилмасин қаддингизни букolmac, -
Йитди золим замона - хунхорингиз, онажон.

Тўққизинчи май куни Хотира майдонида
Гўё қайта бошланди баҳорингиз, онажон.

Сиздан олган андоза мотамсаро она ҳам,
Ардоқлади Юртбоши, диёрингиз, онажон.

Ҳайкалтароши ўғил ҳамда суюк невара,
Умрингизнинг давоси - ёдгорингиз, онажон.

Сизга рўшнолик тилаб куйманади хаста жон -
Шоир ўғлингиз Султон ЖАББОРИНГИЗ, ОНАЖОН.

Қонун барчага баробар

ТУБАНЛИК

«Жаннат - оналар оёқлари остидадир» - дейилади Ҳадиси Шарифда. Дарҳақиқат шундай. Она - улуғ зот. У ҳаёт боши, фарзанд ижодкори. Фарзанд эса бугунги кун вориси, мустақил Ватанимиз келажаги. Шу туфайли ҳам она ўз боласи учун ҳар қандай қийинчиликларга бардош беради, матонат кўрсатади. Керак бўлса кўз нурини ҳам, қалб меҳрини ҳам, танасидаги қувватини ҳам аямайди. Ҳа, она - шу қадар улуғ ва табаррук зот.

Бироқ шу дориломон кунларда бу муқаддас номга доғ тушираётган, ўз номига исnод келтираётган айрим иродасиз «она»лар борки, улар ўз ҳақ-ҳуқуқларини билмасликлари туфайли ўткинчи қийинчиликларга чидайолмай юзтубан кетмоқдалар.

Қарши туманидаги «Насаф» жамоа хўжалигининг Ниёзмудин қишлоғида яшаб келган икки нафар фарзанднинг онаси — 28 ёшли Саломат Одилова дурустгина ишлаб юрарди. Лекин «дарди» ичида экан унинг. Аммо кўнглидагини ҳеч кимга чурқ этмади. Ҳовлида ўйнаб юрган 9 ёшли қизалоғи Мафтунани етаклаганча холасиникидан 7 ёшли ўғли Муродиллани ҳам олди. Йўлда Саломатга норасидалар кетма-кет савол ёғдиришарди. Онажониси эса лом-мим демасди. Аксинча жеркиб-силтарди. Бегуноҳ болалар эса ўз волидаларини шайтон васвасасига учиб, ўзини ва уларни қурбон қилиш учун етаклаб кетаётганини англаб етишмасди. Улар Қарши — Бешкент йўлини кесиб ўтувчи Қарши бош канали бўйига етиб келишганида вақт алламаҳал бўлиб қолган эди. Саломат теварак-атрофга олазарак боқди. Яқин ўртада ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилгач фурсатни бой бермай, ғаразли мақсадини амалга оширишга киришди. Бошидаги рўмолини икки бўлакка йиртиб ўнг қўлига қизи Мафтунани, чап қўлига эса ўғли Муродиллани боғлади. Норасидалар:

— Онажон бундай қилманг, — деб фарёд уришди.

Қўрқувдан лаблари учган Муродилла:

— Онажон бобомникига қайтиб кетайлик. Мен қўрқаяпман. Юринг, бирга кетайлик, — деб ёлворди. Афсус фарзандларининг нола-ю, фиғонлари Саломатнинг тош қотган юрагини юмшата олмади. У ўзи билан бирга болаларини шафқатсизларча ўлдириш мақсадида сувга ташлади...

Яхшиям, бу ёруғ дунёда яхшилар кўп экан. Уларнинг ҳаракати билан жиноятчи Саломат ва бегуноҳ фарзандлар ўлим чангалидан қутқариб қолинди. Аммо Саломат бу қилмиши учун суднинг қора курсисида ўтиришга «лойиқ» кўрилди. Бироқ 1971 йилда туғилган С. Одилованинг тавба-тазаррулари, найранглари ўтмади. У мақсадини охиригача етказа олмай икки норасидани ўлдиришдек оғир жиноятга қўл уриб улгурган эди. У юқоридаги қилмиши билан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 25, 97 моддаси 2-қисми «А», «В», «Ж» бандларида кўрсатилган жиноятни содир этди ва қилмишига яраша жазо олди.

Биз шу билан мақолага нуқта қўймоқчи эдик. Аммо Қамаши шаҳрида ота-онасининг муносиб исмини ҳам олмасдан номаълум чақалоқ ҳолида у дунёга қайтиб кетган гўдакнинг қисмати ҳақида ҳам тўхталишни лозим топдик. Зеро, бу бошқа ота-оналарнинг ҳаётдан адашмасликлари учун сабоқ бўлса.

Маҳфират Бойқоеванинг асли касби ҳамширалик. Ёши-27 да. Хотинидан ажралган Абдураҳмон Ҳалилов билан ота-онасининг розилигисиз яширинча қонунсиз яшаб келган. Ўртада фарзанд туғилиши аниқ бўлиб қолгач, қонунсиз эр «ота», хотин эса «она» бўлишни хоҳлашмайди.

Маҳфират эл-юрт орасида шармандаю шармисор бўлмаслик учун туман марказий касалхонасининг туғруқхона бўлимига боради. Ялиниб ёлворади. Афсуски, у ердагилар энди вақти ўтганини, фақат туғиши кераклигини айтишади. Орадан кўп ўтмай чақалоқ туғилади. Маҳфират эса уйда ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб, чақалоқнинг чинқираб йиғлашига парво қилмай, юзини ерга қаратиб ташлаб қўяди. Гўдак кечки салқинда эрталабгача шу ҳолда ётади. Бироқ Маҳфиратда шунчалик она меҳри йўқ эканки, бечора болага қайрилиб ҳам қарамайди. Ниҳоят отган мусаффо тонг ҳам Маҳфиратнинг кўнглида меҳр учқунларини алангалата олмайди. Эрталаб туриб гўдакнинг жавдираб турган кўзларига ҳам қарамасдан эскирган кийимга ўраб, овози атрофдагиларга эшитилмаслиги учун гўдакнинг оғзига пахта тиқиб ҳожатхонадаги темир челакка ташлаб кетади. Бироздан сўнг нафаси тиқилган чақалоқнинг чинқираб йиғлаганини эшитган шу ерлик Таня исмли аёл уни бу азобдан халос этади ва милицияга қўнғироқ қилади. Гўдак касалхонада роса бир ҳафта даволанади. Афсус, шифокорларнинг кунни тунга улаб қилган муолажалари зое кетади. Чақалоқнинг туни билан нам тупроқда эрталабгача қолиб кетгани «иши»ни қилиб бўлган эди.

Улуғ мутафаккир бобомиз Навоий ҳазратлари: «Эй инсон ўзингни бегуноҳ фаришта кўрсатишга уринма! Вужудингни тафтиш эт — бағринг тўла дев. Ичингдаги жаҳолатни енг! Адоватни қув! Ҳасадни парчала! Хасисликни ўлдир!» деб бежиз хитоб қилмаган эканлар. Ҳа, инсонда нуқсон ва камчиликлар учраб туради, уларни бартараф этиш учун эса ҳар кимнинг ўзи мардона курашиши керак. Донишмандларимиз айтишганидек, гуноҳ унутилмайди, эзгулик ерда қолмайди. Албатта иккала маҳкуманинг юқоридаги қабиҳликлари ҳам унутилмайди.

Биз «она» деган номни оёқ ости қилган икки нафар шахснинг қисматини қаламга олдик, холос. Шахс деганимизнинг боиси бундайларни она дейиш қийин...

Жиноятнинг келиб чиқиши, илдизи ҳақида бош қотирарканмиз, аввало Саломат Одилова ҳам, Маҳфират Бойқоева ҳам бош айбдор. Бироқ одамларни бирлаштирувчи, улар ўртасида тинчлик ва хотиржамликни сақловчи, ўзаро ҳурмат ва дўстлик ришталарини боғловчи маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳамда уларнинг оқсоқоллари, фаолларининг кўзи қаёқда эди?.. Жиноятлар келиб чиқишига замин яратилганлигини нега вақтида кўришмади? Бизнингча, агар маҳалла оқсоқоллари иккала оиладан ҳам ўз вақтида хабар олганларида, келишмовчиликларни, эл-улус ҳамкорлигида бартараф этишганида ушбу жиноятлар келиб чиқмасмиди? Сиз бунга нима дейсиз, муҳтарам муштарийлар?..

Қурбон НУРМАТОВ,
Қашқадарё вилоят судининг раиси.
Комил САХАТОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

● Маънавиятимиз илдизлари

БАРҲАЁТ БИБИХОНИМ

Жаҳон меъморчилигининг нодир намуналаридан бири — Бибихоним жомеъ масжиди бунёд этилганига бугун 600 йил тўлди. У ўтмиш маданиятининг гўзал, бетакрор лавҳаси сифатида минглаб зиёратчиларни, хорижий сайёҳларни ўзига жалб этмоқда.

Темурийлар хонадонининг азиз ва суюкли кишиси — Бибихоним номи билан боғлиқ бўлган бу муҳташам обида илмий тадқиқотлар марказига ҳам айланиб қолган. Яқинда бу ерда халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси, Республика хотин-қизлар қўмитаси, ЮНЕСКО миллий комиссияси ва Самарқанд вилояти ҳокими ташаббуси билан «Барҳаёт Бибихоним» мавзуида Халқаро илмий анжуман ўтказилди. Унда таниқли олимлар, тарихчилар, шоиру санъаткорлар иштирок этиб Сароймулкхонимнинг ҳали кўпчиликка маълум бўлмаган фазилатлари ҳақида фикр юритдилар. Хусусан «Бибихоним ва бугунги ўзбек аёллари», «Бибихоним ва жаҳон цивилизацияси», «Темурийлар салтанатида Бибихонимнинг тутган ўрни» мавзуидаги илмий мунозаралар тўпланганларда чуқур қизиқиш уйғотди.

Анжуман кенгроқ доирада ўтганлиги, темурийлар даври санъати, меъморчилиги, ҳунармандчилиги, маънавияти сингари масалаларни ҳам тадқиқ этганлиги билан эътиборлидир. Унинг иштирокчилари темурийлар номи билан боғлиқ қадамжоларни зиёрат қилдилар. Мерос ва ёшлар мавзуида талабалар билан учрашувлар ўтказдилар. Ўтмиш маданиятини, қадриятларини улуғлаш борасида Самарқандда амалга оширилаётган олийжаноб ишлар билан танишдилар.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

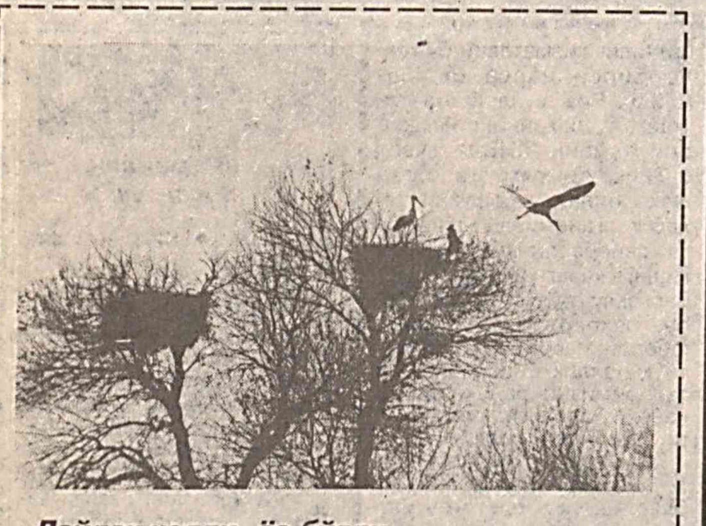

Лайлак келди, ёз бўлди.

Ё, алҳазар

КЎП ГАПЛАШИЛМАГАНИ МАЪҚУЛ

Америкалик руҳиятшунос Бердиул ўз тадқиқотларига асосланиб қатъий айтдики, эр-хотин бир кеча-кундузда 27 дақиқадан ортиқ гаплашмаслиги керак экан. Ана шундагина бундай оилалар барқарор бўларкан. Қизиқ, ахир биз 27 дақиқа у ёқда турсин, 27 соатлаб гаплашамиз? Бунисига нима дейсиз?

Бунисига нима дейсиз?

ИНСОН ГАПИРМАЙ ҚЎЙСА...

Мутахассисларнинг таъкидлашларича, ҳадемай одамлар гапирмай қўйсалар керак. Улар сўзлар ўрнига қўллар, овози сигналлардан фойдаланадилар. Хатто товуш билан боғлиқ алоқа воситалари ҳам керак бўлмай қолади. Кишилик маданий тараққиёти жараёнини ўрганаётган олимлар шу тарзда янги алоқа тизимини яратмоқдалар. Ҳозирданоқ кўплаб кимсалар сўзларини ўз ҳис-туйғулари орқали ифодалашмоқда. Бу сингари товушлар дельфинлар, итлар ва отларда ўзлаштирилиши мумкин экан.

Ҳодиса

БЎРИЛАР ҲУЖУМИ

Тонг саҳарда, ҳеч ким кутмаган маҳалда Бухоро вилояти Пешку туманининг «Жонгелди» жамоа хўжалиги чўпонлари ўлдирилган қўйларни кўриб ҳайратга тушишди. Чунки бу яқин йиллар ичида бундай ҳодиса бўлмаган эди. Ваҳший бўрилар 100 нафар қўйни бўғизлаб, бир бошини олиб кетишган. Қизиғи шундаки, улар қўйларнинг фақат юраги билан ёғли думбасини чавақлашган, холос.

Ваҳимага тушган чўпонлар ўзаро маслаҳатлашиб, вилоятнинг Жондор туманидаги бўри овлашда номи чиққан овчини жалб этишга келишдилар. Акс ҳолда қўйларга қирон келиши тайин эди.

Жондорлик темирчи Искандар Шарипов 30 ёшда бўлишига қарамасдан 6 нафар бўрини отиб ўлдирган. Овчининг айтишича, у кўпроқ Туркманистон Республикасидан дайдиб келадиган бўриларни ўлдирган экан. Лекин ҳозирги Қозоғистон томондан келганга ўхшайди. Уларни тутиш учун қўйилган қопқонлар, дориларни айёрлик билан 2 кеча-кундуз бўрилар тутилмади. Охири Искандарнинг эпчиллиги туфайли бўри қўлга тушиб, она бўри қочиб кетди. Бўрининг оғирлиги 80 килограмм келади. Энг асосийси бўри кулранг эмас, сариқ рангли бўлиб, қора ранглар эса баданининг ҳар қаерида йўл-йўл тушган эди. 11 кундан сўнг она бўри ҳам қўлга тушди.

Қоракўлчилик, наслчилик жамоа хўжалиги чўпонлари катта хавфдан қутқарилди. Чунки бўрилар келтирган зарар чўпонларни ташвишга солиб қўйган эди. Миннатдорчилик сифатида Пешку тумани маҳаллий ҳокимияти, «Жонгелди» жамоа хўжалиги томонидан Искандар Шариповга чопон кийдирилиб, совға тариқасида туя, от ва 20 бош қўй ҳадя этилди.

Мана яна 20 кундирки, овчи Қоракўл туманининг «Денгизкўл» кўли атрофидаги қўйларга хавф туғдираётган бўриларни тутиш билан банд. Биз овчига омад тилаймиз.

Гулнора САМИЕВА.

Қалб гавҳари

МИНОРАДА ТУРГАН ОДАМ

Дунёда шундай муаззам бир минора бор: унинг пойдевори, мафтункор деворлари, бир-биридан гўзал нақшлари — бари-бари қалб бўстонида олинган, унинг учун ҳам уни қалб каби мангу дейдилар ва дарҳақиқат, бу минора тўғрисида «ўладими, қоладими» деган баҳслашиш ҳам кулгили ҳолдир.

Қуёш — унинг маёғи, Ой эса доимий илҳом манбаи. Унга кўтарилар кўп. Аммо камдан-кам кишига бу минорага чиқиш насиб этади.

Саъдулла СИЁЕВни ҳажв хонасининг тили кескир одами дер эдилар. Аммо ҳеч ким уни муаззам минорага чиқади, деб ўйламасди. Бандасининг айтгани эмас, яратганнинг айтгани бўлади: биздан «Аваз» пайдо бўлди, кейин...

Иссиқдан зўрға нафас олаётган азим пойтахт кўчаси ўртасидан икки «бикини» турфа рангларга бўялган оғир трамвай мазкур томон ҳарсиллаб чиқди. Орқада ўтирган икки нафар йўловчи, чойхонада чордона қургандек, атрофдагиларни унутиб қўйган бутунлай берилган.

САЪДУЛЛА АКАнинг овози мени ўзимга келтирди:

— Нимага ўйланиб қолдингиз?!

— Халқ ҳар нарсани тез англайди, — дейман фикримни тушунтиришга уриниб, — одамлар Шаҳобиддинга ўхшатиб ашаддий ҳаромга нафратланишади. Зеро, ул ортда сабоқ бўлади асарлар ҳеч кимни...

ЛИРИК ЧЕКИНИШ ёки «гап келганда, отангни аяма»:

— Ошна, кеча ман бир зўр китоп ўқидим. Номи «Яссавийнинг сўнгги сафари». Кўп нарсаларни билиб олдим. Мана шунақа китоплар бўлса, фалон бобомиз қанақа одам бўлган экан, деб газетти кидириб юрмасдан, товоқдаги ошдек пахлос тушунтирарди!

— Ман ҳам ўқиб чиқдим уни!

— Ёлғизми?

— Иккинчисини ҳам ёзиб қуйса буларкан, ярим йўлда узилиб қолди.

— Сабр қилсак, ғўрадан ҳолва пишади.

— Отангизга раҳмат!

МЕН ҚУВОНЧИНИНГ ЕЛКАСИГА ОСИЛАМАН

Ажойиб халқимиз бор: яхши ният ила яшайди, марҳони ҳам топиб айтган, яхши ният — ярим давлат. Шу тинч ният ила ҳасратдан кўра, шукр қилади, эртасига ишониб яшайди.

БИР КУН «умид билан суюкли тойи», айтадир, мева берди. Одамлар «боғбон»га ташаккур айтадилар, миннатдорчилик изҳор этадилар ва...

ШУ ЮПАНЧ ила уч-тўрт савол ёзиб Саъдулла акага тутқазаман.

ЯНА БИР КУН...

Мен узоқдан шу азим минорага ҳавас билан тикилиб турган пайтимда, адибга ўзим тушдим. Мени имлаб чақирадилар:

— Бериroқ кел!

Мен шошиб сўрайман:

— Саволларимни ўқиб чиқдингизми?

Саъдулла ака «ўқиб чиқдим» деган маънода бош қимирлатади.

— Қайсисидан бошлаймиз? — сўрайдилар у киши.

Мен олдиндан тайёрлаб саволимни бир варақдан ўқиб ташлайман:

«Сўз ёзадиган, — деган эди Жалолиддин Румий. Аммо инсонни инсонга тортган нарса сўз эмас, балки ҳар икки томоннинг бир-бирига интилишидир». Шу гапда бир интилиш бўлмаганда, «Яссавийнинг сўнгги сафари» асарингиз бўлмасди?..

АДИБ бир ҳуш ўйга чўмди, хаёл қайси бир муаззам водийларга учади. Сўз — жуда улкан тоғ, ер юзида унинг бошига бундай улуғвор йўқ. [illegible]

Минорада турган одамнинг [illegible]

— Мен, — деди у киши, — [illegible]

— Назаримда, — давом этади Саъдулла ака, — Авлиё бобонинг руҳлари қўллаб турди шекилли, суҳбатимиз ёмон бўлмади.

СУҲБАТ

У ҳам мўъжизали бир дунё!
Оддий гап ' икки жон суҳбати. Бироқ
Ғалати дунёдир бу дунё, зотан.
Мен бахтсиз бўлардим, суҳбатга кирмоқ —
Насиб этмай туриб кетсам дунёдан...

Омон Мухтор бу шеърини айнан шу суҳбат учун ёзгандек. Аммо бундай эмас, лекин тан олиш керак, сирли олам: ўхшашликни қаранг!

МЕН саволларимга жавоб излашда давом этаман:

— Фарқлаш латифликдир. Одамлар орасида гоҳо фарқлашни билмайдиган кимсалар ҳам бор. Шаҳобиддин шундайлар тоифасига киради...

«ШАҲОБИДДИНнинг ўтакаси ёрилгудек бўлди.

— Ёлғон! — деди у хириллаб. — Шайх ўтрик сўйлаб турибдур. Ман анинг этагини кўзимга суртмадим. Шул боис менда қасди бор.

— Олинг, — деди Шайх ҳожига. — Мана шу каломуллони ушлаб қасам ичинг!..

... — Мана шу каломулло бирла қасам ичаманки, Шайх ... бир бегуноҳ мусулмонга туҳмат тошини ёғдириб тумендек бир йил муқаддам бизга ўз қўллари бирла шаҳорибдур. Бир йил муқаддам бизга ўз қўллари бирла шаҳодатнома ёзиб бериб эдилар, энди бўлса, ўшал ёрлиқдан ҳам, муҳрдан ҳам тониб, каминадек мусулмони комилни бадном қилдилар.

Шайх ёқасига қўл югуртирди.

Ҳожи «Чангалингдан омон-эсон қутилдим-а, Шайх, энди қалайсан?» дегандек мамнун илжайди... уч зина ўтиб тўртинчи зинага борганда, қоқилди. Оёғи осмондан келди. Уч думалаб пастга тушди. Одамлар «ў-ў!» деб хитоб қилди.

Шаҳобиддин ҳожининг қўли синган, жағи чиқиб оғзи қийшайиб қолган эди».

... — БУ ОБРАЗ шўро давридан ўзини ҳам, отасини ҳам танимай қолган манқуртларга ишора эмасми?!

Саъдулла ака шошилмай жавоб қиладилар:

— Биласиз, шўролар даврида қасамхўрлар кўпайиб кетган эди. Одамлар бўлар-бўлмасга қасам ичардилар: нон урсин, худо урсин. Бу гумроҳлар билмайдики, қасам ичиб, ёлғон гапириш Оллоҳга шак келтириш билан баробар.

Ўтмиш бағрига сингийман: 70-йилларнинг ўрталари. Кун иссиқдан ҳарсиллайди. «Муштум»га қатнайман. Уззу-кун.

— Опкелдингизми? — дейман бир даста қоғозни у кишига тутқазар эканман.

— Опкелдим.

Бу одам эрта келинг, индин келинг, демайди, дарҳол ўқийди, эринмай таҳлил қилади, ёзишни, сўз танлашни хоржам тушунтиради. Мен умид қиламан: ҳарқалай, бу гал бирортасини эълон қилиб берса керак, лекин яна ўша гап такрорланади: «Яна янгиларидан олиб келинг!»

Тарвузим қўлтиғимдан тушади, ҳажвия ёзганим шу бўлсин, дея қўл силтайман. Аммо газеталарга учрасам, улар ҳажвияларимни жон деб босишади. Барибир, ҳажвияни пичоқсиз сўядиган устадан ошириб ёзолмайман!...

Лекин қандайдир бир куч мени яна унинг олдига етаклайди. Йўл боргунча, мен у юрган гулзорга киролмайман, дай қарорга келаман: ундан ошириб ёзолмайман!...

куч-қудратим етмайди, дейман ўзимча. Қарашимдаги умидсизликни сезган адиб:

— Бир кун албатта ёзувчи бўласан, ука! — дейди ишонч билан.

МЕН барибир руҳимни чулғаган ўша ишончсизлик билан ортга қайтаман.

Одамлар китоб ўқимаяпти, дея бўлар-бўлмасга бонг урамиз. Лекин китоб дўконларига киринг, турли асарларни сўраганлар кўплаб топилади, қишлоқ жойларида эса янги китоблар йўқлигидан шикоят қилишади, чунки ҳар бир ота-она аввало фарзандини билимли, одобли бўлишини истайди. Шунинг учун ҳам тушунган борки, бўш вақтида бир варақ бўлса-да, китоб ўқийди. Йиллар келади, маърифатнинг қадди тоғдек кўтарилади. Ўшанда ҳам «Яссавийнинг сўнгги сафари»ни кўзга суртиб ўқийдилар.

«Ушбу асар тўла маънода бадиият намунасидир».
Абдулла ОРИПОВ.

Денгизлардан ошиб Америкага бир назар ташлайлик. Зеро, бир кун бизнинг суюкли юрт ҳам ўшандай тўкин-сочинликда яшайди.

Америкалик китобсеварларнинг 56 фоизини 16 ва ундан катта ёшдагилар ташкил этишаркан. Энг ишончли маълумотларга қараганда, улар газета, журнал ўқиш учун бир ҳафтада 17 соат, телевизор кўриш учун 16,3 соат, радио эшитиш учун 16,4 соат вақтларини сарф этишар экан. Бу ўринда шуниси диққатга сазоворки, энг кўп вақт китоб ўқиш учун сарфланмоқда. Бу ижобий ҳолат эмасми?!

Менинг қурувчи бир ошнам бор. У олти ойда 15-20 та китоб ўқийди. — Умуман ўқимайдиган киши бир кун келиб қўлига китоб олса, кўнгли озади, сабаби у ажойиб боғдан чиқиб кетиб, шундай неъматдан ўзини бебаҳра этган, яъни ўзига-ўзи душманлик қилган ҳисобланади. Қолаверса, китоб кўрган, тарихини яхши билан раҳбар, ҳоким ишда қийналмайди», — дея қўшиб қўяди у.

.. **— Сиз асарингизда Салтуқ образини ҳам яратгансиз, — дейман сўзимни давом эттириб. ' Нима учун бу номни танлагансиз?**

— Мен тарихий ҳақиқатни ёздим, — жавоб қилади Саъдулла ака. — Ҳожи Бектош Вали — Сори Салтуқ (баъзан Сатлиқ ҳам дейдилар) Яссавийнинг муридлари, сўнг халифалари бўлган. Уларни Шайх — ул машойих мулки Румога ислом динини ёйиш учун махсус вакил қилиб юборади. Буюк турк шоири Юнус Эмронинг байтлари яссавийона руҳ билан суғорилган. Пири Туркистон ҳақидаги китобда бу образларнинг бўлиши табиий эди.

Ўрни келганда, айтиш кераки, яссавийшуносликка турк олимларичалик ҳисса қўшган зотлар кам. Буюк шоир ва мутассавифга атаб жилд-жилд китоблар чоп этилган. Туркияда Яссавий вақфи, жаридалар, ойномалар бор. Кўп йиллар қатағон этилган авлиё меросини биз энди ўрганишга киришдик.

«Яссавийнинг сўнгги сафари» асари ҳақида узоқ сўзлаш мумкин. Ҳали бу асар ҳақида жуда кўп ёзилади, жуда кўп мунозаралар юритилади. Шуларни хаёлдан ўтказарканман, Саъдулла аканинг фикрларини бошқа томонга бургим келди:

— Кўпинча кўраман, Яссавий, Навоий, Бобур, Машраб каби классик шоирларнинг асарларини кўп ўқийсиз. Бунинг сири нимада? Янги асарингизга тайёргарликми ёки...

— Гоҳида кўнглим ғаш тортади. Биласиз: ҳар хил машмаша, кўнгилхираликлар туфайли. Шунда уларнинг ҳикматларига кўз югуртираман.

Бошим ғам тошидин ёра,
Таним ҳажр ўқидин пора,
Кўнгил бу ёраға чора,
Топарға топмайин имкон!

Шундай қуйма сатрларни ўқирканман, ўйланиб қоламан: даҳо шоирки, фалакдан шу қадар норози бўлса, биз каби оддий бандалари шукр қилса ҳам арзиркан, дейман ва бироз тасалли топаман.

САВОЛЛАР КЎП,

лекин ҳозир энг муҳимлари ҳақида сўзлашадиган пайт!

— Сиз бир пайтлар жуда кўп публицистик мақолалар ёзгансиз. «Гулистон», «Муштум», «Ёшлик» журналларида бир-биридан ўткир мақолаларингиз тез-тез босилиб турган. Кейинги пайтда ёзмай қўйдингиз. Сабаби нимада?

— Ҳозир бировга миннат қилиб ёзадиган пайтлар эмас. Рўзғоримизнинг ёмони ҳам, яхшиси ҳам ўзимизники. Пайти келиб ёзаман, режаларим, ўйлаганларим кўп. Ҳозирча телеминиатюра тайёрлаш, «Яссавийнинг сўнгги сафари» асарим устидаги ишлар жамики вақтимни олиб қўйяпти.

— Айримлар: «Адабиётимизда сукунат ҳукмронлик қиляпти», демоқдалар. Бу фикрга қандай қарайсиз?

— Уларнинг гапларида ҳарқалай озгина ҳақиқат бор. Аммо мен буни сукунат деб ҳисобламайман. Маълум бир ўтиш даврларида бунақа ҳолатларнинг бўлиши табиий. Эски тузум неча ўн йил давомида ёлғон кино кўрсатди. Бугун билдикки, ҳаёт, тириклик биз ўйлагандан бошқачароқ экан. Тўғри, XX асрда ўзбек адабиётида салмоқли асарлар яратилганини ҳеч ким инкор этмайди. Чўлпон, Фитрат, Абдулла Қодирий, Мирзакалон, Исмоилий, Абдулла Қаҳҳор, Абдулла Ориповларнинг асарларини ҳар биримиз севиб ўқиганмиз.

— Адабиётимизнинг эртасини қандай тасаввур этасиз?

— Адабиёт денгизига катта бир тўлқиннинг кириб келишига ишонаман. Ва яна ишонаманки, янги-янги тафаккурлар дунё адабиёти бўстонини бойитади. Шарқ тафаккури билан мабодо Ғарб маданияти бирлашса, Она сайёрамиз истиқболи учун янги-янги имкониятлар очилишига ҳам ишонаман.

— Ғарб адабиётига тақлид қилаётганларга муносабатингиз?

— Тақлидчиликка, янги шакл излаётганларга қарши эмасман. Адабиётнинг ўзи изланиш демакдир. Аммо фақат халқона оҳанг, халқона услубгина яшаб қолади. Абдулла Қодирий ғарб услубида ёзолмасмиди?! Ёзоларди. Лекин у соф ўзбекона услубда ижод этди. Миллий қиёфасиз адабиёт узоқ яшолмайди. Чунки адабиёт физика, математика эмас, балки қалбдир.

СЎНГГИ СЎЗ ЎРНИДА:

Адиб билан мулоқотимиз узоқ давом этди. Гувоҳи бўлганингиздек, суҳбатнинг айрим чизиқларини мазкур қутловномага киритдик. Зеро, С. Сиёевнинг таржимаи ҳоли ҳақида тўлиқ маълумот беришнинг ҳожати йўқ. Негаки, у бугун юксак, муаззам, улуғвор Минорада туриб ҳаётда ҳар бир инсонга бир марта насиб бўладиган қутлуғ олтмиш ёшини қаршиламоқда. Бир инсон учун бу жуда катта ва улуғ бахтдир.

Яссавий бободек, улуғ ёшларни кўриш сизга насиб этсин, САЪДУЛЛА АКА!

Тўлқин ҲАЙИТ.

31 май—6 июнь

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

ДУШАНБА, 31

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.40 «Таҳлилнома».
8.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Боболардан қолган бу наво».
9.10 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.40 «Мусиқий саёҳат».
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 Ўзбек киноси ижодкорлари.
10.40 Кундузги сеанс: «Финист-сарлочин». Бадиий фильм.
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси халқ чолғу оркестрининг концерти.
12.30 Тўра Мирзо. «Пўстин». Теленовелла.
12.55 «Кундуз амакининг қиссалари». Мультсериал.
13.10 «Ҳамма кўриши шарт...эмас». Мусиқий дам олиш дастури.
14.10-14.30 «Фавқулодда 20 дақиқа».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Орзули олам бу».
18.30 «ТВ патруль».
18.40 «Истеъдод». Мусиқий дастур.
19.05 «Тафсилот».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Имом ал-Бухорий». Премьера.
21.40 Эркин ва юнонрум кураши бўйича Осиё чемпионати.
22.10 «Келин-куёв». Телешоу.
23.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 51-қисм.
23.55 «Ахборот».
00.25 «Маънавият» дастури.
01.10-01.15 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Ким эпчил-у, ким чаққон», Мультомоша)
18.40 «Ақл ёшдамас».
18.55 «Мусиқий лаҳза».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 Жаҳон чекишга қарши кураш куни. «Саломат бўлинг».
20.05, 20.35, 23.25 Эълонлар.
20.10 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.40 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.35 «Ёшлар» телеканали намойиш этади: «Бурч» Видеофильм. 1-қисм.
22.05 «Душанбада кўришгунча».
22.25 «Муносабат».
22.45 «Мусиқий лаҳза».
22.50 «Кулгига нима етсин».
23.10 «Олам футболи».
23.30 «Ёшлар» телеканалида.
23.40 Синема. «Масрур саҳар». Детектив.
01.15 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.25 «Сен ҳақингда ва сен учун».
18.40 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Очиқ дарс».
20.15 «Телефакт».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Спорт-тайм».
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Бурч ва масъулият».
22.00 «Чин қалбдан».
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
23.45 Оҳанглар ва эълонлар.
23.55 Саргузашт фильмлар экрани.
01.30 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси.
6.30-8.00
14.00-15.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.05 Кўрсатувлар тартиби.
15.10 «СНН. Жаҳон янгиликлари» (инглиз тилида)
15.40 «Дурдаршан».
16.00 «Севги йўлида». Сериал.
17.00 «Вақт хазинасидан».
17.15 «Куйини топинг».
17.45 «Мультчархпалак». Ака-ука Гримм эртаклари. «Оппоқ ойим қиз». 6-серия.
18.00 Клип-антракт.
Россия жамоат телевидениеси.
18.05 Душанба куни Познер билан. «Биз» дастури.
18.45 Анна Самохина ва Евгений Сидихин «Рус транзити» сериалида 1-серия.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.35 «Кавингтон Кросс». Телесериал.
21.25 «Оламда нима гап?» Ахборот кўрсатуви.
21.30 «Спорт клуб».
21.45 «Сиз учун». Дам олиш дастури.
22.00 «Вести».
22.30 Киносеанс: «Ўғрилик». Бадиий фильм. 1-серия.
23.40 «Ахборот» (рус тилида)
00.05 «Тунингиз осуда бўлсин!»

СЕШАНБА, 1

Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Муштарак оҳанглар». Мусиқий дастур.
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 51-қисм.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
«Умид» намойиш этади:
10.05-15.30 «Бахт ҳамиша Сиз билан» Видеоканал.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
18.35 «Аёл дунёни тебратар».
19.00 Кинисовға.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Бибихоним». Премьера.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Қўшиқла ҳаёт гўзал». Мусиқий дастур.
21.45 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 21—22-сериялар.
22.35 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Трактор» — Самарқанд».
23.20 «Ахборот».
23.50 «Суюнчи». Бадиий фильм.
01.00-01.05 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни. «Янги авлод» студияси намойиш этади.
18.35 «Болалар дунёси «Томоша» гуруҳи».
18.55 «Ёшлар» телеканалида.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Беғубор фасл».
19.45, 20.15, 23.20 Эълонлар.
19.50 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.20 «Меҳр кўзда».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Бурч». Видеофильм. 2-қисм.
22.05 «Баҳс».
22.25 «Эркин Абдураҳимов куйлайди».
22.45 «Мунисам».
23.05 «Премьерадан сўнг».
23.25 «Ёшлар» телеканалида.
23.35 «Шум бола». Бадиий фильм.
01.05 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.30 «Сен ҳақингда ва сен учун».
18.40 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.25, 19.55 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Суҳбатдош».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Спорт оламида».
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Туризм ҳақида». Ҳафталик шарҳ.
1. «Кўп қиррали Япония».
2. Исроилга хуш келибсиз!
22.15 «Мусиқий йўлка».
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
23.45 Оҳанглар ва эълонлар.
23.55 Кинонигоҳ.
01.30 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси.
6.30-8.00
14.00-15.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.05 Кўрсатувлар тартиби.
15.10 «СНН. Жаҳон янгиликлари» (инглиз тилида)
15.40 «Бинафша».
16.00 «Севги йўлида». Телесериал.
17.00 «Спорт-клуб».
17.15 «Куйини топинг».
17.45 «Мультчархпалак». Ака-ука Гримм эртаклари. «Оппоқ ойим қиз». 7-серия.
18.00 Клип-антракт.
Россия жамоат телевидениеси.
18.05 «Мавзу».
18.45 «Рус транзити». Сериал. 2-серия.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.35 «Кавингтон Кросс». Телесериал.
21.25 «Оламда нима гап?» Ахборот кўрсатуви.
21.30 «ТВ-4 да Немис тўлқини».
22.00 «Вести».
22.30 Киносеанс: «Ўғрилик». Бадиий фильм. 2-серия.
23.40 «Ахборот» (рус тилида).
00.05 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ЧОРШАНБА, 2

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 «Икки дил таронаси». Концерт.
9.00 «Кичкинтоймиз—гижингтоймиз».
9.20 «Остонаси тиллодан». Адабий кўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 Абитуриент-99. Адабиёт.
10.25 Кундузги сеанс: «Бошқача ҳаёт». Бадиий фильм.
12.05 «Талаб ва таклиф».
12.25 «Маънавият» дастури.
13.10 «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 21—22-сериялар.
14.10-14.30 «Кафолат».
15.55 Кўрсатувлар тартиби.
16.00 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Насаф» — «Пахтакор».
16.45 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Портрет». Премьера.
16.55 Болалар учун. «Гулғунчалар».
17.25 «Озод обод юрт».
17.40 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
18.10 «Тўртинчи ҳокимият».
18.25 «Сиҳат-саломатлик».
18.45 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
19.05 «Қалқон».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Таълим- тарбия миллий дастури амалда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Тараққиёт йўли».
21.25 «Санъат-дўстликка чорлайди». Ж.Муродов.
22.15 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.15 Футбол майдонларида.
23.30 «Ахборот».
24.00 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 52-қисм.
00.50-00.55 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
18.40 «Семурғ». Ўсмирлар учун кўнгилочар дастури.
18.55 «Мусиқий лаҳза».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Дил рози». Мусиқий дастур.
19.35 «Ракурс».
19.55, 22.55 Эълонлар.
20.00 «Спорт-лотто».
20.10 «Лаззат».
20.30 «Спектаклдан сўнг».
20.50 «Каталог».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Бурч». Видеофильм. 3-қисм.
22.05 Танишинг: «Ўзбегим» гуруҳи.
22.20 «Эркин фикр».
22.35 «Мусиқий лаҳза».
22.40 «Авторейд».
22.50 «Ёшлар» телеканалида.
23.00 Синема «Миссисипи арвоҳлари».
00.50 «Хит-коллекция».
01.10 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.25 «02» тўлқинида.
18.40 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.25, 19.55 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Кўзгу». Театрал.
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Хайрли оқшом».
22.15 Кичик концерт.
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
23.45 Оҳанглар ва эълонлар.
23.55 Кинонигоҳ.
01.30 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси.
6.30-8.00
14.00-15.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.05 Кўрсатувлар тартиби.
15.10 «СНН. Жаҳон янгиликлари» (инглиз тилида)
15.40 «Мюзик-холл».
16.00 «Севги йўлида». Сериал.
17.00 «Жонли сайёра».
17.15 «Маски-шоу».
17.50 «Мультчархпалак». Ака-ука Гримм эртаклари. «Оппоқ ойим қиз». 8-серия.
18.00 Клип-антракт.
Россия жамоат телевидениеси.
18.05 «Инсон ва қонун».
18.45 «Рус транзити». Сериал. 3-серия.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.35 «Кавингтон Кросс». Телесериал.
21.25 «Оламда нима гап?» Ахборот кўрсатуви.
21.30 «Дил изҳори».
22.00 «Вести».
22.30 «Оскар мукофоти совриндорлари-1975 йил».
22.50 Кинематограф: «Омаркорт». Бадиий фильм.
00.50 «Ахборот» (рус тилида)
01.05 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ПАЙШАНБА, 3

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Шарқ тароналари». II Халқаро мусиқа фестивали олдидан.
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 52-қисм.
10.00,12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Нигоҳ».
Ўқув кўрсатувлари:
10.25 Абитуриент-99. Она тили.
10.45 Япон тили.
11.05 Абитуриент-99. Математика.
11.25 «Кундуз амакининг қиссалари». Мультсериал.
11.40 «Ватанпарвар».
12.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.
12.30 Эртаклар-яхшиликлар етаклар. «Тилла тухум».
13.30 «Алпомиш ўйинлари».
14.10-14.45 «Жавоҳирлар хазинаси». Адабий кўрсатув.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Умид учқунлари».
18.25 «Ажаб саодат эрур». Бадиий-публицистик кўрсатув.
18.40 «Харита». Халқаро шарҳ.
19.00 «Ҳидоят сари».
19.25, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
21.40 «Севги васфи». Мусиқий дастур.
22.15 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 23—24-сериялар.
23.05 «Ўзлигинг намоён қил.» Экранда — Навоий вилояти.
23.35 «Ахборот».
00.05 «Сомон йўли».
00.35-00.40 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 51-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Мушоира».
19.35 «Санам».
19.55, 20.20, 23.20 Эълонлар.
19.55 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.25 «Тил ва дил».
20.40 «Мусиқий глобус».
21.00 «Давр» Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Бурч». Видеофильм. 4-қисм.
22.05 «Сиз севган хонанда Равшан Комилов».
22.25 «Давр»-интервью.
22.35 «Садо-99» тақдим этади.
23.05 «Ёшлар» телеканалида.
23.15 Синема. «Хиёнат устига хиёнат».
00.40 «Спорт китъаси».
01.10 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.25 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.10 Мусиқий дақиқалар.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «ТВ ва театр».
20.30 «Ахборот».
21.05 Армуғон. Ж. Юнусов.
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Яхши кайфият».
22.15 «Достоннинг девони». Телефильм.
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
23.45 Оҳанглар ва эълонлар.
23.55 Кинонигоҳ.
01.35 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси.
6.30-8.00
14.00-15.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.05 Кўрсатувлар тартиби.
15.10 «СНН. Жаҳон янгиликлари» (инглиз тилида)
15.40 «Дил изҳори».
16.00 «Севги йўлида». Сериал.
17.00 «Бу ажиб дунё».
17.15 «Куйини топинг».
17.45 «Мультчархпалак». Ака-ука Гримм эртаклари. «Этик кийган мушук» 1-серия.
18.00 Клип-антракт.
Россия жамоат телевидениеси
18.05 «Йўқотилганларни излаб...» Татьяна Пельтцер. Кўрсатувни Г. Скороходов олиб боради.
18.45 «Рус транзити». Сериал. 4-серия.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.35 «Кавингтон Кросс». Телесериал.
21.25 «Оламда нима гап?» Ахборот кўрсатуви.
21.30 «СНН -шоу».
21.45 «Кино сайёраси».
22.00 «Вести».
22.30 Кинематограф: Джулия Робертс «Пеликанлар иши ҳақида» фильмида.
00.50 «Ахборот» (рус тилида) 01.15 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ЖУМА, 4

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 «Диёр мадҳи». Концерт.
9.00 «Меҳригиё».
9.20 «Ишқнома». Адабий кўрсатув.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳаёт чашмалари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.25 Абитуриент-99. Физика.
10.45 Немис тили.
11.15 Абитуриент-99. Биология.
11.35 «Бешбармоқ». Тележурнал.
12.05 «Кафолат».
12.20 М. Турғунбоева номидаги Республика рақкосалар танлови ғолибларининг концерти.
12.50 «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 23—24-сериялар.
13.40 Ўзбекистон фуқароси.
14.10 «Шарқ тароналари».
14.30-15.00 «Сомон йўли».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
18.30 «Таянч нуқтаси».
18.45 «Муҳаббат дарси».
19.05 «Мулкдор».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Рақибингиз-гроссмейстер».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Парламент соати».
21.25 «Назм ва наво».
22.00 «Кинонинг минг бир олами».
22.20 «Битик».
22.40 «Оила сирлари». Бадиий фильм.
00.05 «Ахборот».
00.35-00.40 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал 52-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Далил ва шарҳ».
19.50 «Мусиқий лаҳза».
19.55, 20.25, 23.20 Эълонлар.
20.00 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.30 «Талабалар шаҳарчаси».
20.45 «Наволарда аён этсам». Мусиқий дастур.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Бурч». Видеофильм. 5-қисм.
22.05 «Саломат бўлинг». Жаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига.
22.20 «Автосалтанат».
22.35 «Спорт ҳафтаномаси».
22.55 «Жаҳон эстрадаси».
23.15 «Ёшлар» телеканалида.
23.25 Синема. «Роб Рой».
01.25 «Мунаввар тонг истаб».

ЎзТВ III

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Ерилтош». Мультгўплам.
9.20 Кўнгил тароналари.
9.40 Болажонлар экрани.
11.10 «Кўзгу». Тележурнал.
11.35 «Саодат калити».
11.55 «Кинонигоҳ».
13.30-13.40 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.25 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.10 «Кулишни унутманг». Дам олиш томошаси.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Гиннес шоу».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Жума оқшомида».
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Фаровонлик бекати».
22.10 «Рақслар жилоси».
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
23.45 «Тунчироқ».
00.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
00.25 Кинонигоҳ.
02.00 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

Россия жамоат телевидениеси.
6.30-8.00
14.00-15.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.05 Кўрсатувлар тартиби.
15.10 «СНН. Жаҳон янгиликлари» (инглиз тилида)
15.40 «ТВ-4да Немис тўлқини».
16.00 «Севги йўлида». Сериал.
17.00 «СНН- шоу».
17.15 «Жентелмен-шоу».
17.45 «Мультчархпалак». Ака-ука Гримм эртаклари. «Этик кийган мушук». 2-серия.
18.00 «Уорлднет» янгиликлари.
18.10 Клип-антракт.
Россия жамоат телевидениеси.
18.15 «Сиҳат-саломатлик».
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.35 «Кавингтон Кросс». Телесериал.
21.25 «Оламда нима гап?» Ахборот кўрсатуви.
21.30 «Дурдаршан».
22.00 «Вести».
22.30 Кинонинг олтин асри: «Посбон». Бош ролда Д. Лундгрен.
00.10 «Клипомет».
00.50 «Ахборот» (рус тилида)
01.15 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ШАНБА, 5

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом,Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.50 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.10 «Ҳидоят сари».
«Умид» намойиш этади:
9.35 «Кўзгу».
10.00 «Мен билган, билмаган дунё».
10.25 «Экология ва ҳаёт».
10.45 «Ўзбекистон спортининг нуфузи».
11.00 Кундузги сеанс. «Нофелет қаерда?» Бадиий фильм.
12.25 «Мен нечун севаман Ўзбекистонни». Публицистик кўрсатув.
13.00 Ёш хонандалар концерти.
13.40 «Нотаниш дил суҳбати».
13.55-14.40 «Ринг».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Фунтик ва муйлабли кампирлар». Мультфильм.
18.10 «Сеҳрли шуъла». Кинокўрсатув.
18.30 «Иқтисод ва биз».
18.50 «Бахтли воҳа».
19.25, 21.00, 21.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида)
20.20 «Зиё».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Қишлоқ ҳаёти».
21.25 «Суюклигим». Мусиқий дастур.
22.00 «Халқнинг кўнгли».
22.25 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 25-серия.
22.50 «Ахборот».
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:
23.20 «Куй ва тасвир».
23.40 «Дунё». Бадиий фильм. 1-серия.
00.55-01.00 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 51-қисм.
10.45 «Ақл ёшдамас».
11.00 «Ёшлар» телеканалида.
11.05 «Кинотақдим».
11.25 «Мусиқий лаҳза».
11.30 «Ракурс».
11.50 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
12.15 «Танишинг: Жасур Ризаев».
12.30 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
12.35 «Спектаклдан сўнг».
12.55 «Болалар дунёси «Томоша» гуруҳи».
13.10 «Семурғ».
13.25 «Рамаяна». Телесериал.
14.00 «Равнақ».
14.15 «Мусиқий лаҳза».
14.25 «Чироғи ёниқ уй».
14.50 «Кунг-фу тарихи». Телесериал.
15.35 «Мезон».
15.50 «Эски альбомдан».
15.55 Синема.
17.25 От спорти бўйича. «Жаҳон кубоги».
17.45 «Шарқ эстрадаси».
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Бўш ўтирма», Мультомоша)
18.25 «Эски альбомдан».
18.40 «Ер ишқи». Мусиқий дастур.
18.55 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Матбуот».
19.50, 20.30, 23.25 Эълонлар.
19.55 «Рамаяна». Телесериал.
20.35 «Бизнес-академия».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Хуш келибсиз».
21.55 «Янги овоз: Анвар Шавқиев».
22.10 «Туйғу».
22.30 «Эски альбомдан».
22.35 «Мусиқа теграсида».
22.55 «Кўнгил кўнгилга пайванд».
23.25 «Ёшлар» телеканалида.
23.35 Синема. «Руҳ». Мелодрама.
01.20 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Пойтахт тонги».
9.30 «Соғлом бўлай десангиз...».
9.40 «Ерилтош». Мультгўплам.
9.55 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал.
10.40 «Тасанно».
11.10 Болажонлар экрани.
12.40 «Ибрат».
13.00 «Бева Бланка». Телесериал.
13.45 «Мўъжизасиз-мўъжизалар». Давид Копперфильд.
14.10 «Дўстлик» видеоканали: «Умид», «Чинсэн».
14.55-16.35 Кинонигоҳ.
17.55 Кўрсатувлар дастури.
18.00 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.20 «Янги ой чиққан кеча».
18.45 «Яхши, ёмон йигитлар». Телесериал.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Ҳамшаҳарлар».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Муаллиф».
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.45 «Тошкент оқшоми». Телешоу.
22.20 «Катталар учун эртак».
22.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
22.45 «Даллас». Телесериал.
23.30 «Тунги пойтахт». Информацион дам олиш дастури.
24.00 Оҳанглар ва эълонлар.
00.10 Кинонигоҳ.
01.45 «Хайрли тун, шаҳрим!»

ЎзТВ IV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Бу ажиб дунё».
9.20 «Кино сайёраси».
9.35 Кинематограф: «Пеликанлар иши ҳақида». Бадиий фильм.
11.55 «Жонли сайёра».
12.10-12.35 «Салом, ёшлар!»
16.00-17.30 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 «Бинафша».
17.50 «Дил изҳори».
Россия жамоат телевидениеси.
18.00 «Кумуш серия». Мишель Морган ва Жерар Филипп «Катта манёврлар» фильмида.
20.00 «Время».
20.35 «Махфий ҳужжатлар». Сериал.
21.30 «Биргаликда куйлаймиз».
22.20 Кинематограф: «Йулбарслар командаси». Бадиий фильм.
23.50 Футбол. Европа чемпионатининг саралаш учрашуви. Франция ва Россия терма жамоаси. Франциядан олиб кўрсатилади.
01.30 «Ахборот» (рус тилида)
01.55 «Тунингиз осуда бўлсин!»

ЯКШАНБА, 6

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Ғаройибот».
9.30 «Бўстон». Тележурнал.
«Умид» намойиш этади:
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Билим-ринг».
11.40 «Ёшлар ва эстрада».
12.05 «Шарқнинг машҳур аёллари».
12.25 Кундузги сеанс: «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.
13.40 «Шоҳрух клуби».
14.10 «Мозийдан бир мўъжиза».
14.25 -15.50 «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 25-серия.
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 «Ўзлик». Бадиий -публицистик кўрсатув.
17.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор»—«Зарафшон». Пахтакор» марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида-Мультфильм.
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида)
20.05 «Оламга саёҳат».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.
21.50 «Телевизион миниатюралар театри».
22.25 От спорти бўйича жаҳон кубоги.
22.55 «ТВ-1 намойиш этади». Телеанонс.
«Аср мўъжизаси». Кинодастури.
23.10 Кино янгиликлари.
23.25 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.45 «Дунё». Бадиий фильм. 2-серия.
01.10 -01.15 Ватан тимсоллари.

ЁШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Бизнес-академия».
10.10 «Мусиқий лаҳза».
10.20 «Инглиз тили Сиз учун».
10.45 «Ёшлар» телеканалида.
10.50 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Телесериал. 52-қисм.
11.45 «Меҳр кўзда».
12.25 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
12.50 «Лаззат».
13.10 «Дониёр Тошмуҳамедов куйлайди».
13.30 «Цирк, цирк, цирк».
13.50 «Мусиқий глобус».
14.10 «Рамаяна». Телесериал.
14.45 «Кулгига нима етсин».
15.05 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
15.10 «Очун».
15.30 «Ўзбекистон қанотлари».
15.40 «Хит-коллекция».
16.00 Синема.
17.45 «Наволарда аён этсам». Мусиқий дастур.
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Уй вазифаси», Мультомоша)
18.35 «Остонадаги орзулар».
18.55 «Сиз ёқтирган қўшиқ».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлар» телеканалида.
19.35 «Бари ҳазил».
19.45, 20.25, 23.25 Эълонлар.
19.50 «Рамаяна». Телесериал.
20.30 «Дунё ҳафта ичида».
20.50 «Мусиқий лаҳза».
20.55 «Каталог».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Синфдош».
22.05 «Ёшлар» телеканалида. «Шаҳзод» гуруҳи. «Азиз юртим». Мусиқий дастур.
23.05 «Миллионлар уйини».
23.30 Синема. «Арлетт». Комедия (Франция)
00.55 «Хайрли тун!»

ЎзТВ III

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Пойтахт тонги».
9.30 «Соғлом бўлай десангиз...».
9.40 Болалар учун. «Халфана».
9.55 «Сансет Бичнинг муҳаббати ва сирлари». Телесериал.
10.40 «Мисли гавҳар».
11.00 Болажонлар экрани.
12.30 «Таянч».
12.50 «Бева Бланка». Телесериал.
13.35 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
14.00 «Хориж ҳангомаси».
14.15-15.50 Такрорий фильмлар экрани.
17.55 «Якшанбадан якшанбагача».
18.10 «Ерилтош». Мультгўплам.
18.35 «Камолот сари».
18.55 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонлар.
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида)
20.05 «Ёшлар кўчаси».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанбадан якшанбагача».
21.30 «Пойтахт». Информацион кўрсатув.
21.50 «Даллас». Телесериал.
22.40 «Тунги пойтахт». Информацион дам олиш дастури.
23.10 «Мўъжизасиз- мўъжизалар», Давид Копперфильд.
23.40 Оҳанглар ва эълонлар.
23.55-00.25 «Хайрли тун, шаҳрим!». Дам олиш дастури.

ЎзТВ IV

9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Эртакларнинг сеҳрли олами»
10.25 «Парле ву франсэ?»
10.50 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида)
11.00 «Оскар мукофоти совриндорлари-1975 йил».
11.20 Кинематограф: «Омаркорт». Бадиий фильм.
13.20 «Фан-тайм». (Болалар учун инглиз тили)
13.30 «Тенгдошлар».
13.50-14.35 «Дўстлик» видеоканали: «Дидар», «Айчурек».
17.00-18.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Мюзик-холл».
Россия жамоат телевидениеси.
18.25 Пушкин қиссалари Михаил Казаков ва Юрий Яковлев. «Отишма» фильмида.
20.00 «Время».
20.30 «Буржлар башорати».
21.30 «Интернет» кафеси.
21.45 «Кинопрофи».
22.05 Лаки-Страйк намойиш этади: «Джекки Браун». Бадиий фильм.
00.25 «Таҳлилнома» (рус тилида)
00.55 «Тунингиз осуда бўлсин!»

1999 йил — Аёллар йили

АЛЛАЛАРГА ЧУЛҒАНСИН ДУНЁ...

дейди 79 ёшли мунис онахон, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист Зуҳра Тошева биз билан мулоқотда

— Зуҳра опа, кўпчиликка маълум: Муҳаммад Пайғамбаримизнинг ҳадисларида Аёл киши жуда улуғланиб, «Аввал онангизга, яна онангизга ва яна онангизга, сўнг отангизга яхшилик қилинг» дейилган. Бироқ, шунга қарамай ўз фарзандининг қотилига айланиб, бева-бечора, етим-есирларнинг ризқини туя қиладиган имонсиз, диёнатсиз аёллар ҳамон учраб турганига нима дейсиз?

— ...қида борар экан, мени безовта қилаётган, ўзбекона турмуш тарзимизга сингмайдиган салбий бир ҳолат хусусида тўхталмоқчиман. У ҳам бўлса давраларда, аёлларимизнинг ўз фарзандлари кўз ўнгида қадаҳ уриштириб ичишларидир. Бу қайси маънавиятга киради? Умрим давомида ўқиб-ўрганиб шу хулосага келдимки, иймони бут, маънавияти улуғ аёл ҳеч қачон жиноятга қўл урмайди, яратган эгам уларни ҳамиша ўз паноҳида эъзозлайди.

— Юқоридаги оят ва ҳадислар талабига кўра аёлларни, хусусан, Оналарни ниҳоятда иззат-икром билан эъзозлаш барча мўмин-мусулмонларнинг бурчидир. Аллоҳ аёлларни шундай яратганки, улар фарзандларини йўқдан бор қилади, қондан сут айриб беради. Ҳар қандай жиноятнинг илдизи маънавий қашшоқлик, имонсизликка бориб қадалади. Имони бут одамдан асло ёмонлик чиқмайди. Зеро, қашшоқ одамга ёрдам берса бўлади, аммо маънавий қашшоқ инсонга ҳеч-ҳеч ёрдам бериб бўлмайди.

— Айтингчи, аёл мансабни танлайдими ёки мансаб аёлними?

— Аёл ижтимоий ҳаётда қайси лавозимда ишламасин, уйида суюкли ёр, меҳрибон она ёки невараларининг бувиси эканлигини асло унутмаслиги лозим.

— Миллий ғурур, миллий ифтихор хусусида ҳам фикрингизни билишни истардик.

— Миллий ғурур ўзликни англашдан бошланади. Ўзликни англаш миллий онгнинг уйғониш ва шаклланишидан юзага келади. Хабарингиз бор, яқин-яқингача машаққат билан тер тўкиб етиштирган пахтани миллий ғуруримиз, фахру ифтихоримиз деб келдик. Ўзликни англаш бу — тарихни билиш, маданий меросни сақлаш, тил софлиги, миллий қадриятларни тиклаш билангина кафолатланмайди. Ўзликни англаш миллатни жаҳонга кўрсата билиш билан улуғланади.

— «Эркак уйнинг устуни, аёл чироғи» мақолини қандай «ҳазм» қиласиз? Оилада кимнинг устунлиги афзал?

— Бу дегани эркак киши хонадоннинг баракаси, аёл эса фариштаси. Оилада ҳамиша эркак кишининг устун бўлгани болалар тарбиясида муҳим роль ўйнайди.

— Аёл учун энг муқаддас нарса нима?

— Ор-номус.

— Юксак маънавиятли инсон деганда нимани тушунасиз?

— Юксак маънавиятли ва маърифатли одам, биринчи навбатда имонли, инсофли, аҳлоқли, адолатли, ҳалол, ростгўй ва пок бўлмоғи лозим. Негаки, маънавият — энг аввало меҳр-шафқат, халққа муҳаббат, ўз диёрини севмоқ деган тушунчадир. Шу нуқтаи-назардан маънавият ишларини йўлга қўймасдан туриб иқтисодий юксалишларга эришиш қийин. Зеро, юксак маънавияти бўлмаган халқнинг келажаги ҳам йўқдир. Гап аёл маънавияти ҳа...

Юқорида таъкидлаганимиздек, маънавият ва маърифат кенг қамровли тушунчадир. У маданият, маърифат, иқтисодий сиёсат, борингки, бутун моддий ва руҳий тушунчаларни, аҳли башарият яратган жамики савоб ишларни ўз ичига қамраб олади.

— Қандай одамларни яхши кўрсаиз, қандай инсонлардан нафратланасиз?

— Инсон боласи ҳеч қачон онадан ёмон бўлиб туғилмайди. Уни атроф-муҳит тарбиялайди. Дунёда энг ёмон кўрган нарсам — иккиюзламачиликдир. Аниқроқ қилиб айтадиган бўлсам, Бухоромизда ўзини ислом динининг билимдони қилиб кўрсатувчи, умрини енгил-елпи ишлар билан шуғулланиб, эрталаб маърака ўтказиб, кечқурун тўйларда юрган иккиюзламачи «сингиллар» кўпайгани ғашимни келтиради. Ҳолбуки, аёлмуллолар ўқимишли, юриш-туриши билан эл орасида ҳурмат қозонган онахонлар бўлиши керак. Лекин ҳозирги вақтда давраларнинг тўрида ўтирган айрим аёлмуллоларга қараб даврадагилар: бу киши аввал ким эдилару, энди ким бўлдилар, деб масхара ҳам қилишмоқда.

— Зуҳра опа, мана сиз ўттиз йиллик иш фаолиятингиз даврида қанчадан-қанча раҳбарлар билан ишладингиз, бунинг ўзи бўлмайди, албатта. Шу боис айтингчи, халқ эътиборида бўлиш осонми, қийинми? Раҳбарнинг фазилатини қандай шарҳлайсиз?

— Раҳбарлик — бу аввало амалдир. Амалнинг эса ўзига яраша масъулияти бор. Раҳбар бу ўзи бошқараётган жамоанинг юзкўзи. Шу боис раҳбарлик лавозимларида ҳалол ва пок инсонлар ишлаши керак. Чунки раҳбарнинг ҳар бир ҳатти-ҳаракати, юриш-туриши бошқалар нигоҳида бўлади. Қўл остидагилар унга тақлид қилиб, бўй ростлашади, ибрат олиб эргашишади. Айрим раҳбарларнинг мансабларини суиистеъмол қилиб, сохта обрў орттириши, шуҳратпарастлик гирдобига кириши, дабдабали тўйлар ўтказаётганлари кечириб бўлмайдиган ҳолдир. Шу жиҳатдан олганда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 28 октябрдаги Фармони айни халқимиз дилидаги гапларни юзага чиқарди.

— Ёшларимизга, газетхонларга тилакларингиз?

— Тангри таоло юртимизни тинч, ризқрўзимизни фаровон айлаб, оилаларимиздан тотувлик ва меҳр-муҳаббатни аримаслигини насибу рўзи айласин, аёлларга чулғансин дунё...

Суҳбатдош Рашид АСЛОНОВ.

Бунга нима дейсиз?

ҲУҚУҚСИЗ АДВОКАТЛАР

Одатда ўзбек халқи истеҳзо билан «Онангнинг ўйнаши қози бўлса, арзингни кимга айтасан», дейди. Бу иборада истеҳзодан ташқари кучли алам, айрим тўралардан нолиш ҳам ётади. Ушбу нолиш ва алам бугунги кунда жиноят қилган ёки жиноят қилганликда гумон қилинган шахсларни қонуний равишда ҳимоя қилмоқчи бўлган ҳимоячиларни ялинчоқларга айлантирмоқда. Қонуний ҳуқуқ бор. Ҳимоячи ушбу қонунлар доирасида ўз ҳуқуқларига эга. Аммо амалда эски советлар тузуми асоратларидан қутулолмаган терговчига ялиниб боришга мажбур. Ушбу мақоламиз айнан мана шу ҳақда.

Маълумки, советлар даврида тилда энг демократик давлат советлар давлати эди. Амалда эса, совет давлати инсон ҳуқуқларини шундай поймол қилар эдики, шунинг учун ҳам халқаро ташкилотлар уни ўз ораларига қўшмас, аксинча ундан инсонларнинг ҳуқуқларини поймол қилмасликни талаб қилар эдилар.

Бугунги кунда Ўзбекистон ҳуқуқий ҳимоя жиҳатидан энг демократик давлатлар тажрибасини ўзига сингдириб, улар қаторига тенгларча кириб борди. Бунинг учун Ўзбекистонда халқаро нормаларга тенг келадиган демократик қонунлар қабул қилинди.

Аммо амалда баъзи тўраларнинг бурнидан нарироқни кўролмаслиги натижасида танг ҳолатлар юзага келяпти. Уларнинг чангалидан қутулолмаган нўноқ ҳимоячилар эса баъзи ҳолларда ўз бурчларини бажариш чоғида қонунда кўрсатилган ҳуқуқларидан тўлиқ фойдалана олмаяптилар. Бундан эса, биринчи ўринда фуқаролар қийналаяпти, ҳуқуқи поймол бўлаяпти.

Ҳозир Ўзбекистон қонунларида ҳимоячи ўз ҳимоясига олган кишини ҳар тарафлама ҳимоялаши учун барча имкониятлар бор. Улар қонунлар ва уларнинг тегишли бандларида қайд этилган. Масалан, Ўзбекистон ЖПКнинг 49-бандида «Ҳимоячи гумон қилинувчи, айбланувчи, судланувчининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини қонунда белгиланган тартибда ҳимоя қилишни амалга оширишига ҳамда уларга керакли юридик ёрдам кўрсатиш ваколатига эга бўлган шахсдир» дейилади.

Олий Мажлиснинг XIII сессиясида қабул қилинган «Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида»ги қонунда ҳам «Адвокатлик фаолиятини амалга ошириш чоғида бирон бир махсус рухсатнома, ордер, ишда иштирок этиш учун адвокатга ижозат берилгани тўғрисида ёзма равишда тасдиқ (унинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатдан ташқари) талаб қилиш ёки бошқа тўсиқлар вужудга келтириш ман этилади», дейилган.

Аммо бугунги кунда ҳамма ҳимоячиларимиз ҳам ҳимоясидаги кишининг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қила олмоқдами, деган саволга ижобий жавоб бера олмаймиз. Чунки, баъзи тўралар ҳануз ҳимоядаги киши билан адвокатнинг учрашишига терговчидан ижозат олишига мажбур қилишяпти.

ЖПКнинг 53-моддаси «Ҳимоячининг ҳуқуқ ва бурчлари» бандида: «... Айбланувчи ёки судланувчи қамоқда бўлса, ҳимоячиси у билан ҳоли учрашишга ҳақлидир. Бунда учрашувлар сони ва давом этиш вақти чегараланмайди» дейилган. Мана шу жойда амалдачи, деб ҳайқиргинг келади!

Хусусан бугунги кунда ҳали ҳамон ҳимоячилар қамоқхона ва шунга ўхшаш бошқа жойларга ўз ҳимоясидаги шахс билан учрашишга терговчилардан ижозат қоғози олиб боришга мажбурлар.

Ўйланиб қоласан киши, бизда қонун чиққандан кейин ҳамма тегишли органлар уни чуқур ўрганиб, ўз амалиётларига тадбиқ қилишлари лозим эмасми? Ёки улар юқори органлар махсус буйруғини кутишадими? Бу ҳолда Қонун кучи қаерда қолди?

Оддий бир ҳолатни олайлик: амалдаги ЖПКда «Ҳимоячининг ишда иштирок этишига фуқаро айблов эълон қилинган вақтдан бошлаб ёки ушланганлиги тўғрисидаги баённома эълон қилинган пайтдан бошлаб рухсат этилади», дейилган.

Шундай экан, у ўз ҳимоячиси билан учрашмоқчи ва ҳимоячи талаб қилмоқда. Аслида ҳимоячининг гумондор билан учрашишига рухсат бериш эмас, балки ҳимояни ташкил қилиш терговчи зиммасида эмасми?!

Амалда милиция идораларида ҳимоячининг ўз ҳимоясига олаётган киши билан ҳоли учрашишининг ҳеч иложи йўқ. На қоровуллар, на навбатчилик хизматлари бу ҳақда бирон нарса билишмайди. Биз шундай ҳолатга Тошкент шаҳрининг Яккасарой тумани ИИБда гувоҳ бўлдик. Ҳимоямизга олган шахс билан учрашувни талаб қилганимизда бизга ўзга сайёрадан келиб қолган кишига қарагандай қарашди. Терговчи тўсиқлар уюштирса, раҳбарлар терговчига юборди, навбатчилик хизмати қўполлик билан бизнинг талабимизни рад қилди ва қаерга борсангиз бораверинг, деб жавоб қилди.

Айни шундай ҳолатни биз ҳибсхона раҳбарлари билан бўлган мулоқотда ҳам учратдик. Улар биздан терговчидан ижозат олиб келишни талаб қилишдан нари ўтмадилар ва ЖПК бандларини ўқиб беришимиз, керакли бандларни кўрсатиб ўз ҳуқуқимизни талаб қилишимизни мазах ила кутиб олдилар. Уларнинг баҳоналарини қаранг: агар ҳамма ҳимоячи келиб, ўзи хоҳлаганча учрашаверса, жиноятчилик кўпайиб кетар эмиш... Бунга нима дейсиз? Бегуноҳ одам қамоқда ўтирсачи, қамоқдаги кишининг ҳуқуқлари поймол бўлсачи?

Амалдаги бундай ҳолларни бартараф қилиш учун бизнингча ҳимоячи бирор шахсни ўз ҳимоясига олганлиги ҳақида ордер ёзилган вақтдан эътиборан, ҳимоядаги шахснинг тегишли қоғозларига бу шахснинг ҳимоячиси фалончи, унинг ордерининг номери фалон, унинг ҳимоячилигини фалон санада чиқарилган терговчининг фалон қарори тасдиқлайди, деб ёзиб қўйилиши лозим.

Шунда қамоқхона раҳбарлари, милиция қўриқчилари ва бошқа тегишли кишилар ҳимоячига ўз ҳимоясидаги шахс билан тўсиқсиз учрашувлар ташкил қила олади. Айнан шунда нафақат милиция бўлимларидаги терговчиларга, балки ҳимоячига ҳам керакли шарт-шароитлар яратилади. Шундагина биз ҳуқуқни ҳимоя қилишдаги демократик нормалар йўлидан юрган бўламиз.

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ.

Жиноят ва жазо

ТУНДАГИ ҚОТИЛЛИК

Бундан 38 йил муқаддам ўғилли бўлишга орзуманд Тўйчибой Зариповга Аллоҳ бу иноятини инъом қилди. Болага арабча улуғликни ифодаловчи сифатида Акбар деб исм қўйилди. Ота-она уни «пуф-пуф»лаб тетапоя қилишди, ҳеч завол кўргазмай вояга етказишди. Нени таъби хоҳласа, оғзига тутишарди. Қандай кийим амр қилса, вожиб этишарди. Ҳадсиз таъвозе ила тарбияланаётган Акбар ўз тенглари орасида гердаядиган одат чиқара бошлади. Бундан лоқайд ота-онанинг оғзи қулоғида бўлиб:

— Ҳалитдан шунча «шустри», келгусида кўрасизлар, зап одам бўлади, — деганча қўни-қўшниларга мақтаниб ҳам қўйишарди.

Доно халқимиз: «Эркалатса онаси, талтаяди боласи» деб бежиз айтмаган. Акбар ҳали ўсмирлигидан чекиш, ичишни одат қилди. Натижада «Текканга тегиб, тегмаганга кесак отадиган» бўлди. Мактабда ўқишни ҳам «балчиққа булғаб», зўрға битирди. Мактабдан ота-онасига қатор дашномлар келтирди.

Унинг бемалол санғиб юришлари, қилғиликни қилиб, эл олдида безбету беорларча туришлари авж олди. Ота-онаси одамлар олдида мулзам бўлишавергач, бошлари деворга бориб текканини сезишди. Не қиларини билишмай, ғам-андуҳ дунёсини кезишди. Бирданбир имкони болани ҳарбий хизматга жўнатишда деб билдилар ва бу ижобат бўлди.

Букрини гўр тузатади, деганларидай, болаликдан енгил ҳаёт кечиришга ўрганган Акбар Зарипов ҳарбий хизматнинг қатъий тартиб-қоидасига чидолмай, дастлабки ойлардаёқ ундан бўйин товлади. Бунинг учун ҳарбий суд уни 1979 йилда ЎзРЖК нинг 234-моддаси «А» банди билан аҳлоқ тузатиш жазосига ҳукм қилганди. Шу орада қанча йиллар ўтди, қанча сувлар оқди, аммо «аҳлоқ тузатиб қайтган» Акбарда ўзгариш бўлмади. «Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас» экан. Бу ҳол уни ўғирлик кўчасига киритди. Натижада Акбар Зарипов ЎзРЖК 125-модда 3-қисми билан айбланиб, 1992 йилда Жомбой туман судининг қора курсисига ўтирди...

Ота-она қамоқдан қайтган «арзанда»ларини аввал уйлантиришди. Минг тазарру қилишиб ишлашга кўндиришди. Юз илтимосу илтифотлар билан Жомбойдаги ҳайдовчилар тайёрлаш мактабига шофёрликка қўйишди. Ишда овиниб, босилиш ўрнига Акбарнинг «хурмача» қилиқлари ҳакалак отди. Босар-тусарини билмай қолди. Маст-аласт машина ҳайдаб 1997 йил сентябрда авария содир этди. Давлат идорасига қарашли «ВАЗ-2105» русумли машина мутлақо яроқсиз ҳолга келди.

— Машинани тиклайсан, ишим йўқ, бўлмаса ўзингни «қафас»да кўравер, — масалани кўндаланг қўйди ташкилот раҳбари.

Бу дўқ-пўписа Акбарга чивин чаққанчалик ҳам таъсир қилмади. Пинагини бузмай, ҳамишалик дайди юришини ўз жойидан Самарқандга кўчирди. «Кўр кўрни қоронғида топади» дегандай, ўзига ўхшаган саёқларни топди. Улардан бири жомбойлик Ёқуб Қувондиқов эди. Ҳатто унга қайинсинглиси Хосиятни «тортиқ» қилди. Ёқуб у билан Самарқанд шаҳар Темирйўл туманидаги А. Икромов кўчаси 4-уй, 12-хонада никоҳсиз яшади.

— Бугун «Ўлжа» операциясини ўтказамиз, — Акбар бир неча кундан бери тузган ёвуз ниятли режасини билдирди. — Қундузнинг Қўшработлик танишидаги 100 минг сўмини ундирамиз, ҳал бўлмаса миниб борган машинасини «гум» қиламиз. Гап тамом-вассалом...

Ана шу тариқа 1998 йил 4 августда Ёқуб Қувондиқов, унинг никоҳсиз хотини Хосият Шарипова ва Акбар Зарипов қабиҳ мақсадларини ижро этишга киришдилар. Қотилликни амалга ошириш учун Хосиятнинг сумкасига арқон-ип ҳам солиб олишди.

Пихини ёрган босқинчилар Темирйўл тумани ҳудудидаги «Поворот» (бурилиш) автобекатида, келишувга кўра, ҳайдовчиси ношудроқ, «тулпори» бозоргир «ўлжа»ни қўлга олиш учун қармоқ ташлаб кўришди. Ниҳоят гуруҳ бошлиғи Акбарнинг имоси билан худди буюртма қилингандай 14С 41-73 русумли «ВАЗ-2105» «Жигули» машинаси ёнларига келиб тўхтади.

— Ҳой, бизни ҳозир Булунғур шаҳрига, ундан Қўшработга олиб бориб келасан, кира ҳақингни истаганингча олавер, — деди Акбар баланддан келиб.

Ҳар доим эл хизматида юрган йигит 5 минг сўмга келишиб шартга рози бўлди. 1998 йил 4 август куни соат 16.00 да Қундуз билан учрашиш учун Булунғур шаҳрига йўл олишди. Уни уйига бормасдан йўлда кўриб қолишиб Қундузнинг Қўшработлик Эшонқул Дунгбоев исмли танишидаги юз минг сўмни бирга бориб олиб келишни айтишди. Лекин аёл улар билан бирга боролмаслигини айтиб, уларнинг ўзларига қарзни ундиришга розилик берди.

Тунги соат 22.00 ларда жиноий гуруҳ Э. Дунгбоев яшайдиган ҳовлига кириб борди. Минг афсуски, у уйида йўқ экан.

Мўмай ўлжага эришолмаган жиноий гуруҳ вакиллари алам билан ортга қайтишди. Иштихон тумани ҳудудига етганда машинанинг балони дам қўйиб юборди. Ҳайдовчи йигит уни алмаштириш билан овора бўлди. Шунда учовлон шивирлашиб ҳайдовчини «гум» қилишни келишиб олишди. Йўлкира ҳақига чидашмади.

Қисмати ўлимга маҳкумлигидан бехабар «тутқин» йигит безориларни миндириб йўлида давом этди. Тун ярмидан ошганда, Челак шаҳрида 2 та балонни яматишиб, яна олға силжишди. Эшмоқсоқ қишлоғидан чиқиб анча юрилгач улар қоронғи тун қўйнидаги тепалик ёнини қотилликни вожиб қилиш учун танлашди.

— Ука, машинани тўхтат, енгиллашиб, олай, — деди Акбар.

Машина тўхтагач Ёқуб йўлйўлакай Хосиятнинг сумкасидаги арқондан тайёрланган сиртмоқни ҳайдовчи йигитнинг бўйнига солиб бўға бошлади. Жон талвасасида шофёр йигит йиғлаб ёлворди:

— Жон акалар, пулларинг ҳам керак эмас, фақат ўлдирманглар, 2 та болам бор ахир...

Кўзлари қонга тўлган Ёқуб ва Акбар унинг дод-фарёдини тинглашмай қотилликни интиҳосига етказишди ва мурдани Пой каналига ташлаб юборишди.

Уюшган гуруҳ жиноят изи йўқ қилинди деб, 7 август куни соат 19.00 ларда ҳеч нарса кўрмагандай Самарқандга қайтиб келишди. Лекин калтафаҳм худбинлар ўзларини дарахтнинг шоҳида кўрсалар, сезгир ва топқир ҳуқуқ-тартибот ходимлари баргида юришларини, оқин сувга ташланган жасад юзага қалқиб чиқишини хаёлларига ҳам келтиришмади. Ҳақиқатда ҳам шундай бўлди. Ҳайдовчи йигит Фармон Хотамовнинг жасади Пой каналининг Челак туманидаги «Катта турк» хўжалиги ҳудудида 1998 йил 11 август куни топилди.

Эътироф этиш керакки, жиноят ишини очишда Челак тумани прокуратураси ва унинг терговчиси Раҳим Алимов бутун назарий ҳамда амалий маҳоратларини ишга солди. Пихини ёрган туллаклар аввалига айбларини бўйинларига олмаслик учун терговни чалкаштирмоқчи бўлишди. Аммо синчковлик билан олиб борилган суриштирувлар, терговлар, далилий ашёлар, юзлаштирувлар ва гувоҳларнинг бир-бирини ойдинлаштирувчи кўрсатмалари оқибатида қотилларнинг ўз айбларига иқрор бўлишдан ўзга чоралари қолмади. Уларнинг жирканч башаралари фош қилинди.

Шундай қилиб, жиноий гуруҳ бошлиғи Акбар Зарипов ва Ёқуб Қувондиқов Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 97-модда 2-қисми «З», «И», «О», «П», 164-модда 4-қисми «А» бандлари, Шарипова Хосият Ибодуллаевна 97-модда 2-қисми «И», «О», «П» ва 164-модда 4-қисми «А» бандлари билан айбландилар.

Бу жиноий гуруҳ иши Самарқанд вилоят судида синчковлик билан кўрилди. Вилоят судининг шу йил 8 апрелидаги адолатли ҳукми билан А. Зарипов ва Ёқуб Қувондиқов олий жазога — ўлимга маҳкум этилди. Х. Шарипова эса 18 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Алишер ЗОКИРОВ,
Челак тумани прокурори.
Эргаш САТТОРОВ,
журналист.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(31 майдан 6 июнгача)

• ҚЎЙ — Ҳафта давомида кўп ишларда тўсиқ ва ғовлар халал беради. Куч-қувватингизни оила аъзоларингиз, дўстларингиз муаммоларига ҳозирча бефойда сарфламанг, шошқалоқлик қилманг. Соғлигингиз ҳақида қайғуриш мавриди келди.

• БУЗОҚ — Иш кунлари низоли вазиятлар эҳтимоли ошади. Оилангизда, севикли кишиларингиз ва вояга етган фарзандларингиз билан бўлган муносабатларда тушунмовчиликлар юзага келиши мумкин.

• ЭГИЗАКЛАР — Душанбадан пайшанбагача сизни ноўрин ҳаракатлар бекорга куч сарфлашга тортиши мумкин. Қувватингиз ташқи ғанимларга қарши туришга керак бўлади. Шунинг учун ўз оилангизда осойишталик ва тинчликни асрашга барча кучингизни сарфланг. Соғлигингизга эътиборсизлигингиз узоқ давом этувчи хасталикка олиб келиши мумкинлигини унутманг.

• ҚИСҚИЧБАҚА — Бу кунлари молиявий моддий масалалар бўйича ишбилармон ҳамкорлар ва мижозлар билан муносабатларингизни аниқлаштиришни кейинроққа қолдиринг. Дам олиш кунлари кутилмаганда хушхабарлар кайфиятингизни чоғ қилади.

• АРСЛОН — Ҳафтанинг дастлабки тўрт куни мобайнида барча ишларда эҳтиёткорлик, диққат-эътибор талаб қилинади. Баъзиларда моддий масалаларни деб, яқин кишилари, қариндошлари ва вояга етган фарзандлари билан низолар чиқиши мумкин.

Кутилмаганда чет элдан фойдали таклифлар тушади.

• ПАРИЗОД — Жумага қадар барча ҳаракатларингизни ақл-идрок, эҳтиёткорлик билан амалга оширинг. Келаётган маълумотларга кўр-кўрона ишонманг, шошилинч хулоса чиқаришга шошилманг. Чарчоқлик, хорғинлик нафақат соғлиғингизда, балки оилавий муносабатларингизда ўз таъсирини ўтказиши мумкин.

• ТАРОЗУ — Хизматингизда юқорироқ лавозимни эгаллашингиз, омадли ишга жойлашишингиз мумкин. Ҳужакўрсинга бажарадиган ишлардан узоқроқ бўлганингиз маъқул.

• ЧАЁН — Ғанимлар томонидан ҳуфёна дўқпўписалар, куч ишлатиш эҳтимоли бор. Буларнинг барчаси руҳий ва жисмоний қувватингизга путур етказиши мумкин. Дам олиш кунларини оилангиз даврасида, табиат қучоғида ўтказинг.

• ЎҚОТАР — Дўстларингиз томонидан қўлланилган ёлғонлар сизга йўналтирилмаган тақдирда ҳам нозик вазиятларга рўбару қилиши мумкин. Кутилмаганда моддий даромад олишга қандайдир хабар келиши эҳтимоли йўқ эмас. Оилангизда муаммолар юзага келиши мумкин.

• ТОҒ ЭЧКИСИ — Юлдузлар нуфузли кишилар, ҳомийлардан мадад сўрашни тавсия қиладилар. Ғанимларингиз тўсатдан сизни қоралаш учун уриниб кўрадилар. Ғийбат, тухмат, бўҳтонлар уларнинг ҳар галгидек қуроли эканлигини билиб қўйинг. Соғлигингизга кўпроқ эътибор беринг.

• ҚОВҒА — Моддий масалаларда шошма-шошарликка йўл қўйманг. Воқеалардан аввал тушкунликка тушманг. Ёрдам ва масалалар ечими кутилмаган томондан келади. Севикли кишингиз билан мулоқотлар, дам олиш кунлари сокинлик ва осойишталик бахш этади.

• БАЛИҚ — Ушбу ҳафтада ўз-ўзингизни танқид ва интизом ила иш тутишингизни юлдузлар маслаҳат қилади. Имкониятингизни ҳисобга олмай кўп ваъдалар берсангиз, оилангизда, дўстларингиз, фарзандларингиз билан бўлган муносабатларда муаммолар келиб чиқиши, соғлигингиз ёмонлашуви мумкин.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Бухоро шаҳридаги «Иқтисодий-ҳуқуқий марказ» ЛТД жамоаси Ўзбекистон ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти Республика кенгашининг раиси вазифасини бажарувчи Бахтиёр Аҳмедовга онаси

Кимёхон АҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

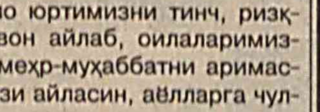

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1999 йил 25 майдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари — 117 сўм 42 тийин.

Кун-адолатда АДОЛАТ

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

ҲОМИЙ: Ўзбекистон Республикаси «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик жамияти.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Акбархўжа РАҲИМОВ, Каримжон РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Равшан ҲАЙДАРОВ, Рустам ҚОСИМОВ, Қодиржон СОБИРОВ (бўлим мудири), Мурод КАЛОНХОНОВ.

Мулоқот учун телефонлар: Қабулхона — 133-41-89. Котибият — 136-55-64. Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140. Буюртма Г— 0388, ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Газета IBM компьютерида терилди.

• Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 19.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.